

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA

DRUŠTVA V LJUBLJANI

Št. 11., 12. - Leto 50.

November, december, 1927

Dr. Josip Mantuani:

JANEZ PIERLUIGI IZ PALESTRINE.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva.

(Konec.)

Da je bila cerkvena glasba potrebna reforme, smo omenili že prej. To so vedeli cerkveni krogi, še preden se je pečal tridentinski cerkveni zbor z nedostatki v bogoslužju; kardinala Borromeo in Vitellio sta se živo zanimala za dobre in lepe cerkvene skladbe in imamo iz l. 1561. arhivalne dokaze za to dejstvo, kakor bomo čuli. Vedela sta, da ni krivda vedno le na strani komponistov, ampak da pevci kvarijo s svojimi razvadami v izvajanju tudi najboljše kompozicije. Najprej pomislimo, je-li verjetno, da bi bila ta dva moža v imenu komisije izvršila tako naročilo? To sta bila poučena, misleča dostojanstvenika, ki sta vedela, da bi bilo tako postopanje zamah po zraku. Kajti, koliko skladateljev pa bi moglo doseči Pierluigijeve skladbe? In te bi bile vendarle morale veljati za vzor! In kaj bi morala biti logična posledica klasifikacije: naročili so — baje — pri Pierluigiju prav v to svrho tri maše, popolnoma odobrili pa le eno, torej sta dobili ostali dve žig neke inferiornosti, dasi sta potekli iz peresa istega skladatelja. Kaj naj bi bilo misliti o ostalih mašah odličnega Palestrinca, ki jih je vendar bilo že precej znanih — tiskanih in rokopisnih? Ali so bile vse dvomljive vrednosti, da sta kardinala naročila tri popolnoma nove? In kdo je jamčil, da bodo pevci tudi pravilno izvajali najboljšo mašo? Mislim da tako naročilo, o katerem poroča Bainsi, izključujejo že tu naštetih pomisleki in razlogi. Pa recimo, da kardinala tega ne bi bila preudarila, kaj pa pripovedujejo o tem arhivski podatki?

Prav za prav nimamo o tej zadevi, ako jo vzamemo strogo dobesedno, nikakih podatkov, vsaj pozitivnih ne. Najvažnejše poročilo je vpisek v dnevniku sikstinskega pevskega zbora z dne 28. aprila 1565 od roke zborovega beležnika, Krištofa de Hojeda, ki pravi, da so se bili sikstinski pevci zbrali na povelje kardinala Vitellia v njegovi palači in peli nekaj

maš, da se ugotovi, da-li se razločno čuje besedilo.⁹⁰ To nam pripoveduje neoporečen arhivalni vir in nič več. Niti katere maše so peli, niti koliko so jih peli, niti kakšen je bil uspeh tega proizvajanja ne izvemo iz zanesljivih zapiskov. Pač pa nam pové de Hojedova beležka, da se to proizvajanje n i vršilo zaradi ugotovitve kakega sloga, ampak samo zato, da se ustrezne zahtevi kardinala Karla Borromea, ki je vedno in vedno zahteval r a z l o č n o s t b e s e d i l a in se ugotovi, da-li je to pogodil kateri izmed skladateljev v taki meri, ki bi zadostovala naziranju cerkvenega zbora in kardinalske komisije. Nikjer niti najmanjšega migljaja glede kakega naročila ali oficialnega proizvajanja, niti ene besede o tem, da je bila »missa papae Marcelli« sprejeta z navdušenjem ali kaj podobnega, kar bi vendar morali pričakovati. Zato je treba sklepati, da ta maša »papae Marcelli« ni mogla biti odziv na kako oficialno ali le poloficialno naročilo, kajti ako bi temu bilo tako, bi se m o r a l o govoriti o njej in jo navajati.

Rekli smo, da je bil — po beležki de Hojedovi — smoter izvajanja nekaterih maš pred kardinaloma ta, da se dožene, je-li besedilo razločno razumljivo, ali ne. Pozneje bomo čuli, da je imelo povabila v Vitellijsko palačo še drug namen; za sedaj se držimo samo one točke, o kateri poroča de Hojeda. In tu vidimo, da Pierluigi ni edini deloval na to, da bi se besedilo razumelo razločno, ampak tudi drugi — in ne slabi skladatelji. Tako n. pr. je tolmačil Vincenzo Ruffo željo tridentinskega cerkvenega zbora dobesedno in je tudi tako skladal. Vzemimo začetek »Glorie« peteroglasne maše:

Et in ter-ra pax ho-mi-ni-bus, bo-nae vo-lun-ta-tis. Lau-da-mus

Ta sredstva je poznal, poleg drugih, tudi Gallus in jih uporabljal prav pogosto, posebno v osmeroglasnih skladbah (cori spezzati); pa tudi v četrto-glasnih se ne manjka primerov, kakor je ta-le:

Dicunt in-fantes Do-mi-no lau-des tru-ci-da-ti ab He-ro-de

⁹⁰ Prim. Weinmann, Das Konzil von Trient und die Kirchenmusik, str. 120. Vpisek se glasi v izvorniku: »Ad instantiam Reverendissimi Cardinalis Vitellotii fuimus congregati in domo eiusdem Reverendissimi ad decantandas aliquot missas, et probandum, si verba intelligerentur prout Reverendissimis placet...« Takoj za tem beleži še, da štirih pevcev ni bilo in da je vsak teh odsotnih kaznovan za 15 bajokov (baioechi). To je vse.

Podobno so postopali tudi drugi komponisti, to pa pred in po tridentinskem koncilu. Že iz tega sledi, da Pierluigi ni prihajal edini v poštev za eventualno naročilo podobnih skladb. — A povrnimo se k našemu mojstru samemu in pogledjmo, v koliko on sam potrjuje ali zanika Bainijevo bajko.

Samo dve leti po izvajanju raznih maš v Vitellijski palači je dal Pierluigi na svetlo II. knjigo maš, posvetivši jo Filipu II., kralju španskemu. Zbirka obsega štiri četverglasne maše, dve peteroglasni in eno šesteroglasno; poslednja je »missa papae Marcelli«, ki tu prihaja med svet prvič pod to označbo. Da je bila res naročena in odobrena od strani kardinalske komisije in s tem postala nositeljica reforme, bi bil Pierluigi prav gotovo izrabil ta slučaj in primerno podčrtal njen pomen. Pa vzemimo, da bi sam ne bil mislil na to — kar je pa izključeno spričo njegove že večkrat dokazane praktičnosti — tedaj bi gotovo ne bil pozabil na to stran opozarjati kraljevi zastopnik pri sv. stolici, kardinal Francisco Pacheco; kajti ta je moral dobiti dedikacijo na vpogled, preden je šla v tiskarno — ako je ni osnoval sam, kakor je navada pri dedikacijah za vladarje. Pa nič podobnega ni v vsebini predgovora. Pierluigi ugotavlja, da ta zbirka maš ni prva⁹¹, a upa, da boljša; pravi, da je vse svoje moči posvetil kompoziciji novih maš, ne izpregovori pa niti besedice o naročilu ali o odobritvi zadnje maše, ki je uvrščena v to drugo zbirko. S tem je dognano, da ne more biti nikakršne vzročne zveze med mašo »papae Marcelli« in nadzorovalno komisijo kardinalov.

Rekli smo prej, da je imel sestanek, ki ga je sklical kardinal Vitellio, še drug pomen, oz. namen. O tem poroča uradna odredba z dne 31. avgusta 1565, ki nosi podpis obeh kardinalov, Barromea in Vitellia. S to odredbo je bilo odpuščenih iz papeškega zbora 14 pevcev; to so bili: 1. Ghiselin (= Dankerts, takrat kapelnik), 2. Joan. Mont, 3. Simon Perusinus, 4. Bartholomeus Conti, 5. Franc. Talavera, 6. Mathias Albus, 7. Joan. Latinus, 8. Bartholomeus Bartholus, 9. Firminus Lebel (ali Le Bel, Pierluigijev učitelj), 10. Ant. Villadiego, 11. Petrus Aretinus, 12. Fornarinus (= Matheo Fornari), 13. Christianus (= Christianus Fiammengo) in 14. Aspra (= Giovanni B. Procacese, imenovan Aspra).⁹² Kaj je bil vzrok tej izločitvi?

⁹¹ »... ad rem in christiana religione omnium maximam et divinissimam, hoc est, Sanctissimum Missae sacrificium novo modorum genere decorandum, omne meum studium, operam industriamque conferrem...« ter »... hos mei ingenii conatus non quidem primos, sed tamen foeliciores, ut spero, tuae maiestati potissimum dicandos existimavi...« Prim. predgovor (1567). Izvirnik v Bologni, Liceo musicale. Sedaj tudi v 11. zvezku celotne izdaje. — Opozarjam na gostobesednost tega predgovora, ki z bohotno obilico lepo stavljenih izrazov le malo pove; latinska eleganca se da izraziti tudi jedernateje.

⁹² Prim E. Van der Straeten, *La musique aux Pays-Bas...* Bruxelles, 1867—1888, VI., str. 377. — F. X. Haberl, *Kirchenmus. Jahrb.*, 1892, str. 82 nsl. — K. Weinmann, *Das Konzil von Trient...* 1919, str. 27 nsl. Kardinala pravita: »...deputati... sopra la riforma della Capella habbiamo giudicato li sopradetti quatordecim musici esser da cassare de la detta capella et cosi con la presente li dichiaramo cassi et regetti, determinando nondimeno che se li debba dare qualche recompensa...«

Muzikalična nesposobnost gotovo ne, vsaj so morali pevci navadno polagati stroge izpite, preden so smeli vstopiti v zbor kot člani. Nekateri so pač prišli v Sikstino tudi brez izpitov,⁹³ a teh je bilo tako malo, da njihovo število ni moglo narasti na 14; vendar so se morali tudi taki odlikovati na ta ali drugi način v glasbi. Pa ne le, da so bili odpuščeni, ampak izločitev se je izvršila — po besedilu zadevne odredbe — dokaj odločno in brezobzirno; iz milosti so jim dovolili zaradi »revščine« (»de eorum paupertate«)⁹⁴ nekaj podpore (»aliquod subsidium«). Tisti, ki so položili izpit, so dobili po pet do sedem skudov, tisti, ki so prišli »po naklonjenosti in milosti v zbor, pa samo po 3 do 5 skudov podpore na mesec. — Vzrok temu postopanju torej ni v nesposobnosti, ampak je moral biti drugje. Najbrž tudi v papeževi hiši ni bilo vse v redu. Dne 26. januarja 1565 so se zbrali pevci in dekan jih je opominjal v sikstinski kapeli na njihove dolžnosti in cerkvene zahteve ter zapretil s strogimi kaznimi onim, ki bi se ne pokorili.⁹⁵ Da so se vrinile v pevski zbor netočnosti in razvade, dokazuje dejstvo, da so imeli dnevnik, v katerih so beležili one člane, ki so zamujali svoje službene obveznosti. Skoraj pri vsakem sestanku je nekaj zdravih zamudnikov kaznovanih z globami v denarju.⁹⁶ In tridentinski cerkveni zbor je zahteval red in disciplino v cerkvenem življenju, kardinalska komisija je pa morala nadzorovati izvedbo onih sklepov. Kardinala Borromeo in Vitellio sta morala začeti z reformacijo papeškega pevskega zbora, ker je bil ta podrejen apostolski komori, torej najprej pri glavi. Rajni H a b e r l je iz teh dejstev izvajal sklep, da je bilo delovanje te komisije samo discipli-

⁹³ To so strogo ločili. Ako je pevec položil izpit, je prišel v zbor »mediante examine«, ako ne, je bil sprejet »favore et gratia«. Prvi so imeli vsepovsodi prednost. Pierluigi n. pr. je vstopil v pevski zbor »po naklonjenosti in milosti« in zato je bilo njegovo stališče vedno slabo.

⁹⁴ Prim. tozadevno izvirno besedilo iz akta kard. Vitellia z dne 1. oktobra 1565. Izvirnik se hrani v drž. arhivu papežkem v Rimu. Weinmann, Das Konzil von Trient etc. str. 30.

⁹⁵ V dnevniku sikstinskega zbora je zabeležil de Hojeda dne 26. januarja 1565: »Eadem die congregatis dd. cantoribus in capella Sixti d. decanus monuit omnes et singulos, si qui fuissent inter eis, predictique domini decreverunt prefigi terminum sex dierum, quo elapso, qui tunc concubinus et rebellis, qui sic ut praemittitur, nolluerit dimittere, puniatur in scutis duobus. Si autem per alios sex dies distulerit, puniatur in quattuor; si tunc animo indurato nolluerit dimittere nec obedire, mulctabitur in toto salario mensis et procedetur contra talem graviori pena. Absentibus in praedicta congregatione dd. Ghiselino, Vicentio, Talavera, Montalto, Villadiego, Io. Ant. Catina, Aretino, Fornarino et Simone.« Podčrtal sem jaz imena tistih, ki so bili odpuščeni 31. avgusta 1565. — Prim. tudi Weinmann, l. c. str. 24.

⁹⁶ Pevski zbor sikstinske kapele je živel, kakor se zdi, v svojem lastnem svetu, kakor v zapredku. Kaj da hoče cerkev obnoviti ali reformirati, tega nikakor ni razumel. Dne 10. januarja 1565 — ko se je širil vsepovsodi klic »riformal« — je izbral iz svoje srede osem mož, da stopijo v stik s kardinali, stoječimi nadzorstveni komisiji na čelu zaradi poga jan j, da jim dajo pojasnila (ad respondendum) in se branijo (ad defendendum) glede svojih prejemkov, t. j. plače (de salario), daril (mancis) in drugih ugodnosti, ki jih uživa zbor (aliis dicto collegio concernentibus). O tem, kar zahteva cerkveni zbor, ne nahajamo niti besedice.

narno.⁹⁷ Morebiti je preveč utesnil meje njenega področja; kajti da se je komisija bavila tudi z izvendisciplinarnimi stvarmi, smo se prepričali (dne 28. aprila 1565 izvajanje več maš). Nedvomno pa je bila ureditev cerkvene discipline njena glavna naloga, že v smislu koncilskih sklepov.

Spričo vseh teh odnošajev je res čudno, kako je mogla nastati bajka o maši »papae Marcelli« in njeni nalogi, da fungira kot rešiteljica figuralne glasbe, ki je ni preganjal nihče, ako izvzamemo tega ali onega pregorečega in gotovo ne dalekovidnega prelata na cerkvenem zboru. Po mojem mnenju je prva klica te bajke v mali anekdoti. Dne 24. aprila 1585 je zasedel kardinal Felice Peretti kot Sikst V. papeški prestol. Pierluigi je pripravil za intronizacijo novo mašo: »Tu es pastor ovium« po motivih svoje motete, ki jo je v tisku priobčil že 1563. leta. Sikstova kratka in režoča kritika te maše je baje bila, kakor poroča G. Bains: »Pierluigi je to pot pozabil, da je zložil Marcellovo mašo.« Na to »sodbo« so se opirali najbrž tvorničarji bajk in zgradili s pomočjo nekaterih pritiklin rešitev figuralne glasbe z mašo »papae Marcelli«.

Koliko je resnice na tem sporočilu o izreku papeža Siksta V., ne vemo, ker se stvar kritično ne da preiskovati. Imamo pa zgodovinske podatke, ki ne govoré v prilog tej hipotezi.⁹⁸

Kardinala Borromeo in Vitellio sta se pečala s cerkveno glasbo — kakor smo mimogrede že omenili — že davno prej, nego sta bila poklicana na čelo obnovitveni komisiji. To nam dokazujejo pisma, ki jih je pisal augsburški škof, kardinal Oton Truchseß von Waldburg.⁹⁹ Ta se je udeležil tridentinskega cerkvenega zbora, se mudil ponovno v Rimu, posebno od l. 1559. dalje je bil v stalnem stiku z obema kardinaloma Borromejem in Vitelijem, hkrati pa tudi z vojvodo Albrechtom V. bavarskim. Kardinala Vitellio in Borromeo sta se obrnila po Truchseßu do vojvode Albrehta V., proseč ga, naj jima pošlje raznih dobrih kompozicij za cerkev, ki jih je zložil njegov kapelnik Orlando di Lasso.¹⁰⁰ Vojvoda je takoj ugodil prošnji in poslal več maš. Dne 27. januarja 1562 poroča kardinal Truchseß vojvodi, da so maše jako dobro došle,¹⁰¹ a 14. februarja zopet, da se

⁹⁷ Kirchenmusikal. Jahrbuch, 1892, str. 88. — Bausteine zur Musikgeschichte, III., str. 91 nsl.

⁹⁸ Weinmann, Zur Geschichte von Palestrinas Missa Papae Marcelli, v: Jahrbuch der Musikbibliothek Peters für 1916. Leipzig, 1917, str. 23 nsl.

⁹⁹ Prim. Sichel, l. c., str. 17. Neko špansko poročilo ga označuje kot: »buen hombre pero debil sugeto«.

¹⁰⁰ Truchseß piše dne 20. decembra 1561 (»in vigilia s. Thomae apostoli«) iz Rima: »Der Cardinal Vitell hat mich ersucht, ich solle E(ure) L(iebden) bitten, dass si im die Furnemiste gutte stückh des Rolandi de Lasso, irs Capellmaister abschreiben und Zu schicken lassen.«

¹⁰¹ »Dem Cardinal Vitelli bin ich vast vol kommen mitt der Music, wirt E. L. selbst schriftlich danck sagen.«

bodo poslane maše peli v papeški kapeli,¹⁰² že 14 dni pozneje — 28. februarja 1562 — piše augsburški kardinal svojemu suverênu, da se maše vsem dopadajo, posebno kardinalu Borromeju.¹⁰³ Kot protiuslugo je poslal Truchseß dne 14. januarja 1562 bavarskemu vojvodi prav tedaj dovršeno mašo, ki jo je zložil papeški pevec Rosetto;¹⁰⁴ pozneje, dne 8. novembra 1562 pa še drugo novo mašo — in ta je bila Pierluigijeva »Benedicta«. Podobnih slučajev se je dogajalo pač še več, samo da nismo tako dobro poučeni o njih, kakor o monakovskem.

Iz tega pa sledi neizpodbitno, 1. da sta se oba kardinala, pozneje člana komisije, živo zanimala za cerkvene skladbe in jih proučavala; 2. da nista delala nikake razlike, da-li jih je komponiral ta ali oni glasbenik in da tudi nista stavila v naprej nikakih pogojev, ampak sta preizkušala vse, kar sta dobila; 3. da sta imela tozadevno v Vatikanu in — kar pomeni morebiti še več — v jako samostojnem pevskem zboru papeške kapele odločilno besedo in sta mogla določati, katere skladbe naj izvaja ta zbor. — Prejemši Lassusove kompozicije sta jih dala peti — in jih pohválila, dasi je veliki Nizozemec postopal dokaj prosteje, kakor Pierluigi. Odločilni činitelji torej nikakor niso prisegali izključno na Palestrinca, torej tudi niso naročali samo pri njem vzorčnih maš — ako so jih sploh kdaj naročili.

Pa idimo globokeje. Zakaj neki nosi šesteroglasna maša, ki je bila tiskana prvič l. 1567., označbo po papežu Marcellu? Jasno je, da to ne more biti slep slučaj; Pierluigi je torej imel pred očmi osebnost, ki ji je hotel posvetiti to delo. Ker imamo do l. 1567. samo dva cerkvena poglavarja tega imena: Marcella I. (= sv. M., 307—309) in Marcella II., (1555 od 9. aprila do 30. aprila), ne bo težavno, misliti na edino pravega, t. j. na Marcella II., ki se je imenoval pred izvolitvijo Marcelllo Cervini in je odobril uvrstitev Pierluigija med sikstinske pevce.

Naš mojster je navadno poklanjal novim papežem to ali ono svojih novih kompozicij, bodisi v zahvalo za pospeševanje ali zato, da si pridobi njihovo naklonjenost. To je psihološko tako enostavno, v tako tesni vzročni zvezi in v duhu tedanje dobe, da se nam mora zdeti čudno, koliko črnila je poteklo o tej enostavni aferi. — V tem slučaju pa je bil za Pierluigija dan še poseben povod, ki ga je mojster tudi izrabil.

¹⁰² »Der vitell kan sich nitt genueg E. L. vberschickter mess beruembem, wills in der Bapst Capell singen lassen« — dokaz, da je imel Vitellio že preden je bil postavljen na čelo cerkvenoglasbenemu odseku nadzorovalne komisije, odločilno besedo v Sikstini.

¹⁰³ »Souil den Cardinal Vitelli antrifft, hat er E. L. selbs geschrieben, und gefelt nitt allain im, sonder yedermann alhie die Music und sonderlich die Messen, So E. L. hergeschickt, vast wol, und sonderlich dem Cardinal Boromeo, welchers hatt lassen abschreiben, und will in der bapstlichen Capell singen lassen.«

¹⁰⁴ »ain newe Mess, welche ain singer auss der Bapst. Capell, so der Rosetto genannt, komponiert...« Ta Rosetto utegne biti istoveten z glasbenikom Stephanus Rossetus, ki je l. 1579. vstopil v dvorno glasbeno kapelo monakovsko kot organist, a je zapustil to službo že l. 1580. — Prim. A. Sandberger, Beiträge zur Geschichte der bayerischen Hofkapelle unter Orlando di Lasso, Leipzig, 1895, III/I, 118, 122.

Marcell II. je bil izvoljen dne 9. aprila 1555. Prva cerkvena funkcija, ki ji je prisostvoval, se je vršila dne 12. aprila 1555; ta dan je bil veliki petek. O poteku tega oficija nam je zapustil dokaj jasno poročilo papežev ceremoniar, A. Massarelli.¹⁰⁶ Pevci so izvajali pevske točke tako neprimerno, da je bil papež skrajno nezadovoljen in je pozval celokupni pevski zbor takoj po službi božji pred se, grajal tako postopanje in ukazal, da mora biti cerkveno petje v skladu z značajem praznika ter se mora čuti in razumevati, kar se po je.¹⁰⁶ In med temi grajanimi pevci je stal tudi Pierluigi! Da ni imel drugega povoda, ta epizoda bi zadostovala, da ga napoti do skladanja maše, ki bi pokazala, da on za svojo osebo pojmuje cerkveno glasbo drugače in pravilneje, v kolikor je na njem kot skladatelju in da pozna in razumeva papeževe namere. Morebiti je tedaj začel skladati novo mašo, da jo posveti papežu. A ker je ta umrl že 18 dni po onem velikem petku, ko je resno posvaril svoje pevce, Pierluigi ni mogel dovršiti tako hitro svoje skladbe, da bi mu jo bil mogel pokloniti že za živih dni. — Kajti, da bi jo bil posvetil šele 12. leto v Bogu počivajočemu papežu — to vendar ne bi imelo smisla, posebno pri Pierluigiju ne, ki je dane prilike izrabljal takoj, ko so nastopile.

Pravim: 12. leto po smrti. Kako to? Omenil sem že prej, da kaže »missa papae Marcelli« to označbo prvokrat l. 1567., ko je bila priobčena v tisku. A glasbotvor je bil nedvomno dokaj prej gotov — in za to imamo neizpodbitne dokaze, ki so sad Weinmannovih specialnih študij v arhivu sikstinske kapele.¹⁰⁷

Gius. Bains piše, da so bile vpisane tri maše Pierluigijeve v rokopišno knjigo št. 22; to knjigo hrani sikstinski arhiv še danes. Zadevne tri maše so bile: 1. »Illumina oculos meos«, 2. »Papae Marcelli«, 3. z osnovo: g g a a h g, vse to pa v spomin na uspelo rešitev figuralne glasbe v cerkvi. Iz tega je izvajal prvi životopisec Pierluigijev sklep, da je mojster zložil te tri maše kot vzorec, med katerimi je dobila »papae Marcelli« polno priznanje.

¹⁰⁶ Njegov dnevnik poroča: »Hac die Veneris sancta pontifex ad audienda sacra omnia descendit. Cum autem sacra ipsa a cantoribus non ea qua decet reverentia recitentur, sed magis ab eis cantiones laetitiae cum eorum musicis concentibus proferri viderentur — quod valde alienum videbatur, ut his diebus, quibus ob memoriam passionis Domini mestos nos esse et lacrimis peccata nostra abstergere deceret, tum vocibus, tum musicis artibus summa laetitia exprimeretur praesertim eo in loco, in quo caput ecclesiae et sacri christiani orbis cardines residerent — pontifex ipse, vocatis ad se cantoribus ipsis, eis iniunxit, ut quae his diebus sanctis in misteriis passionis et mortis Christi recitanda erant, ea rei condecensibus vocibus referrent, atqui etiam ita referrent, ut quae proferrebantur, audiri atque percipi possent. Quod quidem ab ipsis cantoribus cum maxima astantium consolatione executioni demandatum est.« Kaj hoče povedati, ni dvomno — prav bi pa bilo, da bi bil Massarelli nekoliko trdnjeji v latinščini.

¹⁰⁶ Papež sam je torej podal na veliki petek, 1555 dve programatični točki, ki ju je osvojil pozneje tudi tridentinski koncil.

¹⁰⁷ Jahrbuch der Musikbibliothek Peters für 1916. Leipzig, 1917, str. 23 nsl. — Das Konzil von Trient, etc. Leipzig, 1919, str. 133 nsl. —

Ampak rokopis št. 22. je zbornik in sestaja iz različnih, samostojnih snopičev, ki so bili šele pozneje združeni in vezani. Pisava je iz raznih dob, a od iste roke; pisal pa je ta rokopis, kakor tudi vrsto drugih (n. pr. št. 21, 24, 38, 39 in dr. v.) Joannes Parvus, francoski klerik, doma iz Senlisa. Knjiga obsega 6 maš; tretja je označena: »J o. P e. P r e - n e s t i n u s : Missa 5 voc.«; (osnova g g a a h g), Četrta maša je šestero- glasna, a vpisana brezimno. Peta, tudi šestero- glasna, brez skladateljevega imena in naslova. Prva je Baudouynova, druga Robledova, šesta Rossova.

Četrta maša tega rokopisa soglaša natančno s Pierluigijevo v 2. knjigi na zadnjem mestu tiskano mašo (l. 1567.), je torej slovita »Missa papae Marcelli«; samo da ima rokopis tudi drugi Agnus Dei, ki ga v tiskani izdaji iz l. 1567. pogrešamo.

Peta maša je tudi Pierluigijeva. V tiskani izdaji iz l. 1595. (v 7. knjigi maš) se nahaja pod naslovom: »Ad beneplacitum«, a v 10. knjigi maš, tiskani v Benetkah l. 1600. ima naslov: »Illumina oculos«.

Vprašanje nastaja sedaj, kdaj so bile te maše zapisane? Tretja maša (g g a a h g) nosi na črki Q (Qui ex Patre... v basu) letnico 1565. — Ta maša je pa istovetna z ono, ki jo je poslal kardinal Truchseß bavarskemu vojvodi in je vpisana v monakovskem rokopisu (Mus. Ms.) št. 46 pod naslovom: »Benedicta«. Ker je Truchseß odposlal že 3. novembra l. 1562. in jo je vojvoda Albrecht V. prejel v Frankfurtu dne 20. novembra, je jasno, da je kompozicija starejša, kakor jo dela na videz letnica v sikstinskem rokopisu št. 22.

Razen sikstinskega rokopisa imamo pa še drugi vir za dve šestero- glasni Pierluigijevi maši: za mašo »papae Marcelli« in za mašo »Benedicta« — in to je rokopis št. 18 liberianske bazilike (Sta. Maria Maggiore) v Rimu. Isti je starejši od sikstinskega in Joan. Parvus je prepisal obe maši iz tega vira. Kdaj sta bili vpisani omenjeni maši v rokopis št. 18, se ne da natančno določiti, pač pa smemo domnevati z veliko verjetnostjo, da se je to zgodilo pred 3. novembrom 1562. Kajti kardinal Truchseß poroča vojvodi Albrechtu V., da smatrajo to mašo v Rimu za dobro,¹⁰⁸ torej je bila sodba o njej že izrečena in so jo nedvomno takoj vpisali v knjigo liberianske bazilike; to je tem verjetneje, ker je pač Pierluigi kot kapelnik sam razpolagal z gradivom in odločeval, kaj naj se vpiše in hrani v arhivu, a kaj ne. Ako pa je bila maša »Benedicta« vpisana že pred 3. novembrom 1562, je vpisni datum maše »papae Marcelli« še bolj zgoden, morebiti za več let; ta je namreč vpisana pred prvo- imenovano (»Benedicta«). Vsekako je upoštevati pri tem vpisku še dve dejstvi: 1. da je maša »papae Marcelli« vpisana brezimno in brez naslova, a 2. da ima samo rokopis liberianskega arhiva tudi II. Agnus

¹⁰⁸ »...schickh E. L. himitt ain mess, die der Capellmaister zu Sta. Maria Maggior diese tag gemacht vnd hie fir guttgeacht wiert; wanns E. L. och wol gefiel, hörte ich gern.« Opozarjam na razlog, ki ga navaja kardinal, zakaj je izbral prav to mašo: ker jo smatrajo v Rimu za dobro. —

Dei. Iz tega je razvidno, da je Parvus moral prepisati to mašo samo iz te predloge v kodeks št. 22 sikstinske kapele.

Neoporečeno je torej, da je bila »Missa papae Marcelli« zložena pred nastopom kardinalske komisije, da je torej ta komisija ni mogla naročiti šele l. 1564./1565. in da se torej ni mogla izvajati dne 28. aprila l. 1565. kot naročen vzorec. In da je igrala »missa papae Marcelli« le približno tako važno vlogo, kakršno ji pripisuje Baini, tedaj bi bilo neizbežno, da bi jo bil vsaj Parvus označil i z imenom skladateljevim i z naslovom. Pravim vsaj Parvus, ako je zamolčal to že kopist liberianske bazilike, ki je delal po neposrednem naročilu Pierluigijevem, dasi je — po mojem mnenju — tudi to izključeno, ker se je mojster zavedal svoje umetniške kakovosti.

»Missa papae Marcelli« nima torej onega pomena, ki jej ga po Bainiju še danes pripisujejo »popularne« knjige o zgodovini glasbe, dasi so posamezne študije pojasnile že marsikako vprašanje; opozarjam na posamezna imena, ki sem jih navedel tekom te razprave: Haberl, Weinmann, Cametti, Casimiri, Cascioli in dr. Po tem takem pa tudi mojster Pierluigi ne more zahtevati slave zase, da je rešil za cerkev figuralno glasbo.

In vendar se ga spominja ob 400letnici njegovega rojstva ves nabražan, posebno pa muzikalni svet, to pa celo onstran velikega morja, kamor za svojih živih dni ni posegel s svojim vplivom, ampak je zavzel ostale dele sveta z zvoki svoje umetnosti šele potem, ko se je telesno umaknil s sveta.

Preglejmo v duhu, kar smo navedli v predidajočih vrsticah — oprti na vire — o razvoju palestrinskega mojstra, o njegovem šolanju, delovanju, skladanju in o sredstvih, katerih se je posluževal; spomnimo se, kaj smo ugotovili o posebnostih njegovega sloga, o učinkih njegovih skladb in o stopnji, ki jo zavzemajo v glasbeni umetnosti 16. stoletja, pa tudi še v poznejši cerkveni glasbi do naših dni, pa bomo morali priznati nastopno.

Pierluigi iz Palestrine je bil izreden človek, neobičajno nadarjen, umetnik po božji milosti, stremeč vedno dalje v krepkem poletu svoje ubrane duše; pri tem ga je podpiralo v izdatni meri njegovo katoliško versko prepričanje, čigar jedro čutimo v vseh njegovih umotvorih, četudi ne povsodi enako. A bil je vendarle realno bitje, človek, ki ni hodil po svetu kot kosmič êtra, ampak je imel svoje fizične potrebe po hrani, krovu in obleki. Videli smo, da je znal te zahteve samoohrane spretno izrabljati v dobrih in bridkih urah. V svoji umetnosti nikakor ni bil čarovnik, ampak otrok svoje dobe. Rabil je tehnična sredstva, kakor se je bil naučil pri svojih učiteljih; posluževal se je istega tonovskega gradiva, istih oblik, detajlov in pravil, kakor drugi, samo da je umotvor drugače učinkoval, ko je izšel gotov iz njegove roke — prav kakor ločimo »večje« in »manjše« umetnike v likovnih umetnostih, ki imajo vsi iste snovi, ista pravila za oblikovanje, isto orodje in iste pri-

pomočke — a ko so umotvori gotovi, se ločijo po umetniških rokah in učinkujejo, ta površneje, oni globokeje. Naš mojster je združil in izrabil vse, kar so pripravili polagoma njegovi predniki in podal vse to v enotni obliki, prepojeni s svojo individualiteto. Novega sloga ni uvajal, kakor smo videli zgoraj; kar imenujemo danes »Palestrinčev slog«, ni nič drugega, kakor slog tiste dobe, unificiran po močni individualnosti Pierluigijevi, prav tako, kakor je n. pr. Mozartov slog subjektivno prepojen slog njegove dobe. Da nazivamo najpopolnejši vokalni slog 16. stoletja »Palestrinčev slog«, to ima gotovo dokaj upravičenosti, ker se imenuje po glavnem zastopniku: a potiori fit denominatio. — Gotovo je, da Pierluigi ni bil samo nadarjen, ampak da je svojo nadarjenost tudi strogo izvežbal in vestno izšolal, preden je zastavil pero in začel skladati lastne umotvore. In ko je bil že znan skladatelj, je nadaljeval študije o teoretičnih zadevah, kakor so n. pr. njegovi »Studi sopra le note do, re, mi, fa, sol, la, ossia sopra la scala«, ali študije o kanonu. In prav v tem je Pierluigi nam in ostane tudi poznim potomcem svetel zgled: sama nadarjenost brez šolanja ne zadostuje, da pride umetnik do ugleda in do viška v svoji stroki.

Vzlic polne mere talentov, kljub dobri šoli in neprestanemu vežbanju pa niti Pierluigi ni snoval samih prvovrstnih umotvorov; tudi šibkejših je nekaj — dokaz, da človek ostane človek, čeprav se piše Pierluigi. In prav to je, kar dela tega moža tako velikega, nenavadnega, izrednega: da je kot človek, kot naš sovrstnik došel do take popolnosti in umetniške višine, da ga ni dohajati. Ker ga pa ni dohajati, moramo priznati, da je ta duh visoko nad nami in da se moramo obračati do njega s spoštovanjem in občudovanjem. Takemu možu gre proslava, kadar zadoni kateri njegovih zborov, neke vrste svetega strahu, ko razdone harmonije; odmev iz naših prs bodi vselej, posebno pa ob 400 letnici umetnikovega rojstva: Slava Pierluigiju, geniju iz Palestrine!

Fran Ferjančič:

MONSIGNOR MIHAEL ARKO.

(Konec.)

Na dunajskem glasbenem tečaju, ki je trajal od 1. do 7. avgusta 1881, je g. Arko postavil trdno podlago svojemu glasbenemu znanju. Tamkaj je imel priliko poslušati izvrstne glasbene strokovnjake, kakor n. pr. dobro znanega kapelnika in profesorja Josipa Böhma, izbornega pianista in profesorja dunajskega konservatorija Ivana Schmitta, profesorja harmonije na konservatoriju Franca Krenna, slavnega koralnega učenjaka p. Ambrozija Kienleja iz emavškega benediktinskega samostana v Pragi, in druge. Predavanja so trajala po osem ur na dan in nihče ni bil siljen, da bi se moral udeleževati vseh predavanj. G. Arko pa se je odločil, da hoče poslušati vse predmete in ni zamudil nobene ure. Tu se je navzel onega navdušenja za cerkveno in svetno glasbo, ki se vije kakor rdeča nit skozi njegovo življenje.

Vrnivši se z Dunaja je dobil dekret za mestnega kaplana v Škofji Loki, kjer je deloval štiri leta. Takrat si je naročil z Dunaja nov, izvrsten klavir za 500 gld., ki mu je bil v veliko veselje. Nekateri ljudje so sicer zmajevali z glavo, češ, to je le preveč posvetno; toda on si je mislil: »Moje vedenje vam bo že pokazalo, kakšen sem.«

Škofjeloški fantje so bili takrat precej zanemarjeni in so se radi pretepali; skoro o vsakem večjem prazniku so koga oklali. G. Arko je začel zbirati fante okrog svojega klavirja ter jih poučevati v petju. Ni mu bilo dovolj, da je dotlej vodil že dva pevska zbora, namreč cerkvenega in onega svetne inteligence v Čitalnici; sedaj je hotel poskušati še s tretjim fantovskim zborom. Poskus se mu je vrlo posrečil. Fantje so z veseljem prihajali k pevskim vajam, ona prejšnja surovost, združena z pretepavanjem in klanjem, pa je čedalje bolj izginjala. Ko je 32 let pozneje g. Arkota vodila pot zopet skozi Škofjo Loko, ga je nenadoma obsulo kakih osem mož, ki so ga veselo pozdravljali kot starega znanca. Bili so to nekdanji njegovi pevci, ki so se mu prišli s hvaležnim srcem zahvalit, da se je nekdanj v njihovi mladosti tako ljubeznivo trudil z njimi. In g. Arko je bil vesel, da njegov tedanji trud ni bil zaman.

Iz Škofje Loke je bil premeščen v Hrenovice na Notranjsko, kjer je kaplanoval tri leta. Bila je to silno težka kaplanija. Dočim je imel v prijazni Škofji Loki toliko ugodnosti, našel je tu — kakor je sam šaljivo trdil — le »hren in vice«. Vendar tudi tukaj ni bil nezadovoljen.

Za društveno življenje — kakor se je dozdevalo — v Hrenovicah niso bila ugodna tla. Župna cerkev s šolo in tremi zasebnimi hišami stoji na samem, druge vasi pa so razkropljene daleč na okrog. Jeseni in pomladi preplavlja okolico kaj rada voda, pozimi pa ovirajo promet sneženi zameti. Ni čudno, da je bil obisk službe božje v Hrenovicah zelo slab; zlasti popoldne h krščanskemu nauku ni prihajalo skoro nič ljudi. Za tako malo ljudi se g. župniku sploh ni zdelo vredno imeti krščanski nauk, zato so se navadno odmolile samo litanije, včasih pa se je pridejal še rožni venec. G. Arko je sklenil temu nedostatku odpomoči.

Neko nedeljo je razložil vernikom velik pomen cerkvenega petja in željo sv. Cerkve v tem oziru. Nato pa je z dovoljenjem in odobravanjem g. župnika povabil vse tiste, ki imajo zmožnost in veselje za petje, naj pri-

dejo po litanijah v kaplanijo; obenem je naprosil one, ki imajo doma cerkveno pesmarico »Cecilijo«, pa je sami ne rabijo, naj jo odstopijo pevskeму zboru. Še isti dan so verniki rade volje podarili več iztisov »Cecilije« in oglasilo se je kakih štirideset pevcev in pevk. Te je začel g. Arko pridno vežbati v petju in ker so ob nedeljah po litanijah vztrajno prihajali k pevskim vajam, se je pokazal kmalu lep napredek na cerkvenem koru. Krščanski nauk se je zopet vpeljal, ker so verniki tudi popoldne v vedno večjem številu prihajali k službi božji. S pevci in pevkami so prihajali v cerkev najprvo njihovi bratje in sestre, na to pa tudi drugi verniki.

Ker je število pevcev vedno naraščalo, so bili prostori v kaplaniji kmalu pretesni, zato so se pevske vaje vršile nadalje v šolski sobi. Takrat je g. Arko omislil pevskeму zboru tudi nov harmonij; stroške je nosil deloma sam, deloma cerkev.

Ko se je po treh letih poslovil od Hrenovic, je pustil na tamkajšnjem cerkvenem koru še 26 čvrstih pevcev in pevk, ki so započeto delo veselo nadaljevali.

Iz Hrenovic je prišel g. Arko leta 1888. za kurata v Šturije na Vipavsko, kjer je bil 3. januarja 1894 inštaliran za župnika na tamošnji na novo ustanovljeni župniji.

Šturije so bile v oni dobi v prvi vrsti industrijski kraj z mnogimi delavci. Samo v predilnici v sosednji Ajdovščini je bilo zaposlenih do 450 delavcev, večinoma iz Šturij. Poleg tega sta bila ob Hublju dva velika mlina, pivovarna, več žag, tovarna za makarone, plavži za bakrene kotle in plošče.

G. Arko je preudarjal, kako bi stopil v ožji stik s tolikimi delavci. V to svrhu je že leta 1889. ustanovil »Pevsko društvo«, ki si je kupilo lasten harmonij in najelo sobo. V tem društvu je pridno poučeval v petju in število pevcev je naglo rastlo, ker starejšim pevcem se je kmalu pridružil še mlajši naraščaj. To društvo je prirejalo razne veselice s petjem in igro, večinoma v bližnji Ajdovščini v dvorani društva »Edinost«. Dasi so bili v društvu le preprosti delavci, so vendar v kratkem priredili celo opereto »Tičnik«.

Društvo je sodelovalo pridno tudi na cerkvenem koru. Zlasti v majniku je bilo lepo, ko je pri litanijah poleg g. župnika klečal in peval pred oltarjem moški kvartet, a na koru mu je odgovarjal večji mešani zbor.

Nekako v sredi med Vipavo in Šturijami sameva tik ob glavni cesti veličastna božjepotna cerkev Matere božje v Logu. Poglavitna cerkvena shoda na tej božji poti — združena obenem z velikanskim zunanjim sejmom — sta o Marijinih praznikih 15. avgusta in 8. septembra. Takrat pride v Log na tisoče in tisoče ljudi od blizu in daleč. G. Arkotu je šinila v glavo pametna misel, da bi na teh glavnih shodih v Logu pri slovesni sv. maši nastopil večji, krepkejši moški pevski zbor, ki bi se po možnosti sestavil iz več pevskih zborov. V ta namen sta se prvi dve leti združila šturski in vipavski moški pevski zbor, pozneje sta se pridružila še moška pevska zbor iz Budanj in z Goč, da je na koru hkrati nastopilo impozantno število

šestdeset pevcev. Pelo se je pri teh prilikah liturgično strogo pravilno: s koralnim introitom in komunijo, s predpisanim gradualom in ofertorijem ter s popolnim latinskim mašnim tekstom. Dirigiral je g. Arko, orglal pa tedanji vipavski organist in skladatelj g. Janez Pogačnik. Kot bogoslovec sem imel parkrat priliko slišati ta združeni moški pevski zbor in reči moram, da je napravil name zelo mogočen vtis. Tudi ljudstvu je to veličastno petje silno ugajalo; mnogi so pohiteli v Log samo zaradi lepega petja.

S temi pevsкими nastopi v Logu je g. Arko vršil na glasbenem polju nekako misijonsko delo, kajti ob tako ogromnem številu poslušalcev se je zmisel pravega liturgičnega petja zanesla iz ožje vipavske doline tudi drugam.

Po devetletnem plodonosnem delovanju v Šturijah je bil g. Arko l. 1897. imenovan za župnika in dekana v Idriji, kjer sedaj neumorno deluje že nad trideset let. Tu se mu je odprl še mnogo širši delokrog.

Že nekaj let pred njegovim prihodom v Idrijo je bila tamkaj ustanovljena »Katoliška delavska družba«, ki je imela neznamenit pevski zbor. Ta zbor je g. Arko sedaj pomnožil, poskrbel mu je za naraščaj in redne pevske vaje. Po njegovem prizadevanju se je izpopolnil tudi orkester. Poleg tega pa oskrbuje cerkveno petje še poseben, mnogoštevilen mešani zbor in tudi Marijina družba ima svoj pevski zbor. Torej glasbenega dela v izobilju!

G. Arko je zlasti slovesno obhajal god glasbene priprošnjice, sv. Cecilije. Vsako leto je počastil to svetnico s posebnim koncertom, ki je bil nekak višek glasbenega življenja in delovanja v Idriji. Povabil je h koncertu tudi idrijske dostojanstvenike, ki so se vsekdar radi odzvali takemu povabilu. Ne redkokrat so se udeležili teh koncertov tudi kaki višji rudniški nadzorniki, ki so se v službenih zadevah slučajno ravno takrat mudili v Idriji, in vsi so bili polni hvale in začudenja nad tem, kar jim je nudil koncert.

Posebno pozornost je posvečal g. Arko tudi cerkvenemu petju. Kot organista je dobil v Idrijo že starega znanca iz Vipave, g. J a n e z a P o g a č n i k a, ki ga jaz prištevam najvestnejšim in najidealnejšim organistom, kar sem jih sploh poznal. Ob Pogačnikovi strani ni bilo tako težko ustvariti dober cerkven pevski zbor, ki bi ustrezal glasbenim in cerkvenim predpisom.

Žal, da jaz osebno še nikdar nisem slišal idrijskega cerkvenega pevskega zbora in zato ne morem izreči o njem nikake sodbe; vem pa, da je na dobrem glasu in da ga imajo za najboljšega in najštevilnejšega v Benečiji.

Nekaj posebnega je tudi to, da moški oddelek idrijskega cerkvenega zbora, broječ približno 24 pevcev, poje veliki teden vse psalme in vse lamentacije četverglasno, kar so drugod radi utrudljivosti opustili. Rudniško vodstvo daje rade volje takrat popoldne prosto onim rudarjem, ki v cerkvi pri petju sodelujejo.

Ne mala zasluga g. Arkota je tudi ta, da se je pod njegovim vodstvom trikrat glasila slovenska pesem v Rimu in v nekaterih drugih krajih Ita-

lije. Prvič se je to zgodilo leta 1888. ob zlati maši sv. Očeta Loena XIII., drugič v svetem letu 1900 in tretjič leta 1913. Dočim so Nemci in Ogrji peli v Rimu le enoglasno, se je g. Arko s svojimi slovenskimi pevci proslavil z lepo ubranim štiriglasnim petjem, čemur so se silno čudili italijanski domačini in tuji.

Tako si je g. Arko vsestransko stekel velikih zaslug kot učitelj in voditelj slovenskega petja. Ne smemo ga pa podcenjevati tudi kot sotrudnika pri »Cerkvenem Glasbeniku«. Koliko dopisov je že objavil v našem glasilu v onih 50 letih, odkar izhaja list! V prejšnjih časih se je podpisaval navadno s šifro »y«, mnogokrat pa je opustil vsak podpis, vsled česar je težko razbrati, kaj vse je že spisal.

Udeležniki koralnega tečaja v Mariboru l. 1907.

Sredi med njimi se nahaja v drugi vrsti (sedmi od leve proti desni) † mariborski kapelnik Franc Trop.

Ako imamo vse to pred očmi, kdo bi se pač drznil trditi, da nima g. Arko na našem glasbenem polju izrednih zaslug?

Vendar to je samo ena stran njegovega delovanja. Lahko bi si še ogledali njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot predsednik »Katoliške delavske družbe«, kot častni predsednik Vincencijeve družbe, kot priden delavec v Ljudski posojilnici in pri krščanskem gospodarskem društvu, kot skrben deželni poslanec mesta Idrije, kot marjiv sotrudnik pri »Slovencu«, kot temeljit zgodovinski raziskovalec rudnika in cerkva v Idriji itd. Toda o vsem tem ne kaže razpravljati v glasbenem listu. Rečem le še, da je bilo povsem zaslužno odlikovanje, ko je bil leta 1913. imenovan za papeževega komornika z naslovom »monsignor«.

Bog živi torej zasluženega monsignora ter nam ga tudi v prihodnje ohrani zdravega in čvrstega! Kakor mu je v dosedanem življenju vedno jasno sijalo in ga ogrevalo solnce milosti božje, tako naj mu ljubko rumeni tudi večerna zarja njegovega življenja, da mu v zadovoljni delavnosti srečno potečejo še ona leta, ki mu jih je odločila božja Previdnost!

Al. Kralj:

SPOMINSKI LIST.

(Ob 60letnici kanonika Frana Ferjančiča.)

Župnija Goče nad Vipavo se sme ponašati, da je dala narodu tri glasbenike: pok. goriškega stolnega dekana Frana Mercina, še vedno neumorno delujočega profesorja g. Ivana Mercina ter preč. g. kanonika Frana Ferjančiča. Prva dva sta lepo opisana v »Cerkv. Glasb.« izpod peresa rojaka

Udeležniki koralnega tečaja v Gorici l. 1906.

Srednji v drugi vrsti † skladatelj Danilo Fajgel, predzadnji v tretji vrsti stoji † skladatelj Ivan Kokošar.

kanonika Frana Ferjančiča. Slednji — rojen 1. decembra 1867. — je letos šestdesetletnik; zato se bo »Cerkv. Glasb.« spominjal svojega najpridnejšega sotrudnika kot skladatelja, učitelja petja, pevovodja, pisatelja in kritika. Naj pride ob tej priliki še spominski list iz njegove rojstne vasi.

Velezaslužni jubilarant je član rodbine, ki spada na Vipavskem med najbolj spoštovane in tudi premožne. Že od nekdanj se rodbina odlikuje po globoki vernosti in srčni dobroti. Stari oče jubilarantov n. pr. je dal zidati leta 1817., ob času lakote, nov mlin v sredi vipavske doline, prav z namenom, da je dal lačnim ljudem zaslužka. Ob največji suši prenehajo mleti mlini, ležeči pod ali nad tem mlinom. Ferjančičev mlin ne preneha nikdar mleti; ljudje pravijo, to je božji blagoslov, ker je bil mlin zidan iz ljubezni do bližnjega. Pokojni oče je bil izobražen mož, večletni župan, značaj-katolik tudi v najhujših borbah. V javnem in družinskem življenju mož-biser. Nek tuji duhovnik ga je nekoč videl v cerkvi, kako se je zahvaljeval po sv. obhajilu in mi je rekel: Ta mož ima živo vero. Povedal

sem mu, kdo je. Verni stariši so v najboljšem duhu vzgojili vso družino. Tri so darovali sv. Cerkvi: dva sina-duhovnika in hčer Francko, ki je postala usmiljenka v Ljubljani. Slovela je po svojih čednostih in zmožnostih kot prva v vsej okolici, ter so jo snubili iz najbolj premožnih vipavskih hiš. Ona se je pa natihoma ognila svetu ter se posvetila strežbi bolnikov, kjer je po desetletnem požrtvovalnem delovanju umrla kot žrtev poklica. Pokopal jo je brat misijonar Jožef, v asistenci je bil jubilent, takrat bogoslovec. Kako vrlji so bili stariši jubilentovi, je lepo izrazil pesnik Radoslav Silvester v sonetu, ki ga je zložil o priliki njune zlate poroke in ki se glasi:

Premila pomlad zmage god obhaja,
cvetoča sta že vrt domač in trata,
že dol in plan zeleni plašč imata,
oglasí kmalu slavček se iz gaja.

A tudi Vama srce se pomlaja
ko vidita, oj poročenca zlata,
kako s prelepim cvetjem sta bogata,
ki Vaji z njim ljubezen srčna spaja.

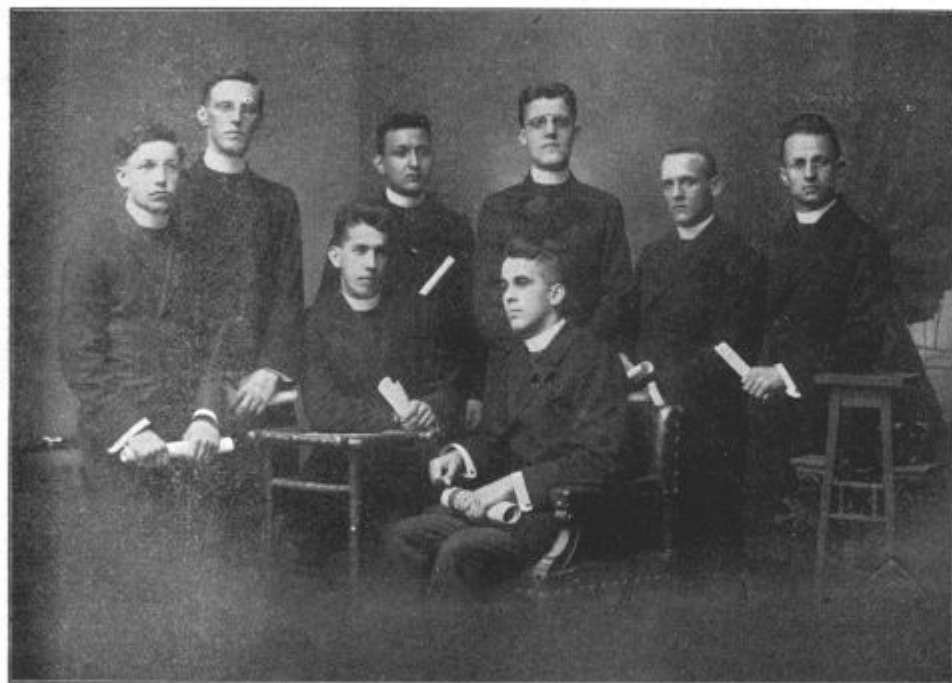
In cvetje to, ki čast je domovini,
so vrle hčerke Vajine in sini,
navdušeni za: vero, dom, cesarja.

Naj dolgo sveti Vama sreče zarja,
kedaj pa milost večnega Vladarja
s predragimi na veke vse zediní!

Tej dobri družini je Bog dal še en posebni dar: namreč glasbeni talent. To je prišlo do posebno vidnega izraza pri zlati poroki staršev 14. februarja 1910. Sv. mašo in obred zlate poroke je izvršil sin Fran, glasbenik, takrat namestni semeniški vodja v Ljubljani, orglal je sin sodnik dr. Herman, pevovodja je bil gospodar na domu sin Rihard, v pevskem zboru pa je s čvrstim 2. basom pel sin Edvard. Odsoten pa je bil sin Jožef, župnik v Ameriki, tudi glasbeno zelo izobražen. Potem ni čuda, da je postala njih hiša središče pevskega življenja v vasi. Jubilantov brat Rihard — žal zdaj že deset let v grobu — se je izobrazil sam in po navodilih brata Frana za dobrega pevovodja in organista. Njegov moški zbor je štel 35 pevcev. Večer za večerom so hodili vztrajni pevci k vajam na Ferjančičev dom. Blaga mati, ki je morala več let radi bolnih nog presedeti na stolu, kako je bila vesela pevske družbe. In dobrosrčni oče, kako se je veselil mladih fantov, ter je prvi konstatiral, če je kdo manjkal od zbora, kar je bilo silno redko. Zboru so dali za vaje sobo, razsvetljava in kurjavo brezplačno in poleg tega so včasih še nagradili mlada grla z dobro vipavsko kapljico. Ti večeri, polni požrtvovalnosti s strani pevcev, pevovodje in Ferjančičeve hiše, mi ostanejo vedno v najboljšem spominu. Naš jubilent je z veseljem porabil večere vsakoletnih enotedenskih počitnic, da je pevce teoretično in praktično vežbal. Navadil je zbor latinsko mašo, ki so jo potem peli na

njegovi novi maši. Da je goški pevski zbor nekdanj užival veliko slavo daleč naokoli, moram mnogo šteti v zaslugo jubilaranta. Goškemu pevskemu zboru je posvetil krepko pesem: »Pevci smo slovenski mi«. Razen tega je zanj zložil še več drugih napevov, med katerimi omenjam krasno himno v čast župnijskemu patronu sv. Andreju, kateri je zložil besedilo njegov brat Jožef. Mnogo napevov pa je priredil za moški zbor, ki tu oskrbuje tudi cerkveno petje že okoli 30 let.

Novo mašo je opravil tu 7. julija 1890. Kot novomašnika ga je presenetil pevski zbor pod bratovim vodstvom z jubilentovim »Pozdravom«, ki je objavljen v mohorski pesmarici pod št. 28., a žal spremenjen od uredništva na škodo skladbi v originalu, ki je še vse kaj lepšega.

Bogoslovni oktet v Ljubljani l. 1922.

Stoje od leve na desno gg.: Mirko Bartol, Jože Jagodic, Vlatko Bučič, † Avguštin Sever, Anton Jerman in Janko Zagar; sedita Silvester Skebe in Matija Tomc.

Kot posebnost omenjam, ker v tem menda ni enakega slučaja, da je pevski zbor pel pri pogrebu njegovih staršev tri nagrobnice sina-komponista: »O Gospod vsem vernim«, »Naj v pokoju« in »Z Bogom«, o kateri pravi kritik prof. Bajuk, da ji ne najde para. Kako pretresljivo je bilo, ko se je sin Fran na poseben način poslavljal po pevcih od najboljših staršev: Z Bogom, oče! Z Bogom, mati!

Širši javnosti gotovo še ni dosti znano, da ima jubilarant poleg glasbenega talenta tudi pesniški dar. Največ je priložnostni pesnik. »Cerkvenemu Glasbeniku« je spesnil v jubilejni številki letos duhovito čestitko. Nje-

gove pesmi se odlikujejo po tem, da silno točno zadenejo značaj naslovljenca ter da so prepletene s pristno vipavsko šegavostjo. O tem bi znali največ povedati njegovi sošolci-duhovniki, o katerem vsakem je zložil že več pesmi. Kot primer navajam tu njegovo pesem k 70letnici velezaslužnega p. Otokarja Aleša. Pesem naj je tu objavljena obenem tudi v spomin vrlega pevca p. Otokarja:

Že sedemdeset dolgih let
čvrstó korakaš skoz' ta svet.
Kot vrl učitelj ljube nam mladine
v učencih blage vzbujáš ti spomine.
Kot z bora pevskega priznan vodnik
zaslužil že nebroj si lavorik.
Kot spovednik si dušno lajšal nam gorjé
ter vlival balzama nam v ranjeno srcé.
Kot gvardijan si nudil gostoljubno streho
vsakomur, ki pri Tebi je iskal uteho.
Kot penzionist še vedno ne miruješ:
s penzijo dično hišo oskrbuješ.
Zato zaslužni križec¹ prsa Ti krasi,
veleč: »Tako naj mož zaslužni se časti!«
Četudi križev sedem Ti hrbet teži,
en križec spredaj ravnotežje vsem drži.
Čeprav se labor,² dolor³ zdaj pričinja
nebo se jasno nad Teboj razpenja.
Naj vsekdar sreče dih nad Tebe veje
do skrajne zemskega življenja meje.
Večerna zarja ljubko naj Ti rumeni,
napoveduje onstran groba lepše dni!

O priliki šestdesetletnice našega glasbenega mojstra p. Hugolina Satternerja je jubilent v »Slov.« podlistku tudi omenil, da pravijo ljudje, da se s 60 letom prestopi prag starosti. Krepak še kot hrast prestopa pa zdaj sam prag starosti. Dal ljubi Bog, da bi pri vsestranskem zdravju naš vrli in delavni jubilent kanonik Ferjančič še mnogo storil za svoj narod!

Fran Ferjančič:

KAKO SEM SE PRED 33 LETI SEZNANIL S SEDANJIM PREVZV. GORIŠKIM METROPOLITOM DR. SEDEJEM.

Bilo je leta 1894., ko sem kot kaplan v Trnovem na Notranjskem čital v raznih nemških glasbenih listih, da se bo od 7. do 9. avgusta istega leta slavila v daljnem Regensburgu na Bavarskem v velikem stilu smrtna tri-stoletnica glasbenih velikanov Janeza Pierluigi iz Palestrine in Orlanda di Lasso. Obenem sta se imela vršiti takrat tudi 14. občni zbor ter petindvajsetletnica splošnega Cécilijinega društva za Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Švico.

¹ Red sv. Save.

² Trud.

³ Bridkost.

Ker sem o vrlinah stolnega pevskega zbora v Regensburgu že veliko slišal in bral, me je silno mikalo, da bi ga šel enkrat osebno poslušati. Rad bi seveda dobil še kakega tovariša na daljno pot. Zato sem stopil v Ljubljano k tedanjemu uredniku »Cerkvenega Glasbenika«, k pokojnemu profesorju Gnjezdi ter ga povprašal, ali ve morda on za koga, ki bi bil pri-

Orgle in pevski kor v Mekinjah pri Kamniku. Orgle iz l. 1720.

pravljjen iti z menoj v Regensburg. Profesor Gnjezda — žal — ni vedel za nikogar. »Pojdem pa sam,« mu odvrnem ter ga naprosim, naj mi sestavi praktičen načrt za »Rundreisebillet«. Moji prošnji je z veseljem ustregel. Tako sem se čisto sam podal na dolgo pot misleč, da bom bržkone edini zastopnik Slovencev na onem regensburškem slavlju.

Toda motil sem se. Zadnji dan regensburških slovesnosti sem prav slučajno naletel na posebno odličnega Slovenca. Ko sem si namreč o prostih urah, ki niso bile posvečene glasbi, ogledoval znamenitosti regensburškega mesta, sem prišel tudi v dominikanski samostan. Tamkaj je videti poleg drugega tudi katéder, na katerem je nekdam učil slavni bogoslovni učenjak in svetnik Albert Véliki iz dominikanskega reda. Ko grem mimo onega katédra, pristopi k meni neznan duhovnik in me prijazno vpraša: »Bitte, hat nicht hier der heilige Albertus Magnus tradiert?« (»Prosim, ali ni tu predaval sv. Albert Véliki?«) Jaz odvrnem: »Ich weiss es nicht, bin nicht von hier; ich komme vom adriatischen Meere.« (»Ne vem, nisem od tu; prihajam od adrijanskega morja.«) Tedaj me neznan duhovnik prime za roke, bistro me pogleda ter na to zakliče v našem jeziku: »Vi ste pa Slovenec!« Spoznala sva se, bil je to sam dr. Frančišek Sedej, tedanji dvorni kaplan na Dunaju. Sicer mi je bil gospod po imenu in spisih v »Cerkvenem Glasbeniku«, že dobro znan, a osebno ga do tedaj še nisem poznal. Lahko si je misliti veselje, da sta se med samimi trdimi Nemci našla dva rojaka Slovenca!

Takoj sva naredila načrt, da si hočeva skupno ogledati še slavno Valhálo, ki je kaki dve uri oddaljena od Regensburga. Ludovik I. Bavarski je tamkaj na neki višavi postavil krasno stavbo iz samega marmorja v dorskem slogu in popolnoma po načrtu starega grškega Partenona. V tem častnem templju, ki mu je Ludovik nadel ime »Valhála«, se nahajajo kipí najzaslužnejših nemških mož in žena. Tjakaj sva se po ozkotirni železnici pripeljala tudi midva. Pred vstopom sva morala vrh svojih čevljev obuti še posebno obuvalo iz kožuhovine, da bi nič ne ponesnažila idealnega poslopja. Ker je bilo precej ljudi, sva se kmalu pomešala med nje in vsak je hodil svojo pot. Jaz sem se tamkaj seznanil z nekim nemškim glasbenikom, s katerim sva kramljala o tem in onem in kar nič nisva mislila na to, da se ima skoro vrniti vlak v Regensburg. G. dvorni kaplan Sedej je še pravočasno došel na vlak, jaz in zgovorni moj nemški tovariš sva pa vlak pošteno zamudila. Ni nama preostajalo drugega, kakor da sva jo peš mahnila proti Regensburgu. Sicer nama je dve uri dolga pot v prijetnem razgovoru še precej hitro minila, toda hudo m̄ je bilo, da sem izgubil svojega rojaka, g. dvornega kaplana. Žal, da ga tudi v Regensburgu nisem več našel. Najbrž se je še isto popoldne odpeljal zopet na Dunaj. Dogovorila sva se pa že prej, da bo o regensburškem slavlju poročal on v »Slovincu«, jaz pa v »Cerkvenem Glasbeniku«. In kar sva sklenila, sva tudi zvesto izpolnila: g. dvorni kaplan je priobčil v »Slovincu« nekaj zelo zanimivih podlistkov, jaz pa sem v petih številkah »Cerkvenega Glasbenika« l. 1894. in 1895. precej obširno opisal glasbeno slavnost.

Ako je na letošnje naše jubilejno slavlje poslal Prezvzišeni g. dr. Brumata z naročilom: »Pojdite v Ljubljano in povejte zborovalcem, da jih nekdanji strastni cecilijanec Sedej iskreno pozdravlja,« vprašam, ali ni ravnokar navedena sličica nov dokaz njegovega iskrenega cecilijanstva? Bilo je treba pač precejšnjega navdušenja, da se je g. dvorni kaplan zaradi cerkvene glasbe podal na dolgo pot z Dunaja v Regensburg. Pomislimo, da izmed Slovencev je bil na onem cerkvenoglasbenem slavlju poleg moje malenkosti edino le on in — kakor sem pozneje izvedel — tudi še mariborski stolni kapelnik g. Hudovernik, s katerim pa jaz v Regensburgu nisem govoril in ga takrat osebno še nisem poznal.

In ako pregledujemo vse spise in dopise, ki jih je Prezvzišeni v teku let priobčil v našem glasilu, ali ne veje iz njih vseskozi velika ljubezen do prave cerkvene glasbe?

Ivan Milavčevovo zadnje delo: orgle v Zireh.

In ali ni pomenljiva tudi ta okoliščina, da se zlati jubilej našega Cecilijinega društva in njega glasila tako lepo ujema z zlatim mašnim jubilejem Prezvzišenega? V istem letu, v katerem je obhajal Prezvzišeni prvo sv. daritev, se je porodilo tudi naše Cecilijino društvo in od takrat nadalje je njegovo mašniško srce vedno tesno združeno s težnjami našega pristno cerkvenega društva in društvenega glasila. Ako sem v letošnji jubilejni številki želel »Cerkvenemu Glasbeniku«, da mu zasvita i biserni jubilej, želim iz globine srca istotako Prezvzišenemu še biserni mašni jubilej »et ultra«!

Nisva bila dolgo skupaj, a vedno se z veseljem spominjam prijetnih uric, ki sem jih s Prezvzišenim preživel v Regensburgu. No, ako sva tamkaj

v bavarski Valháli izgubila drug drugega, naj bi se pa gori v nebeški Valháli enkrat zopet snidla v družbi vseh onih odličnih mož, ki so si stekli za cerkveno glasbo nevenljivih zaslug!

IZ ODBORA CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Prva odborova seja po letošnjem občnem zboru se je vršila dne 9. novembra v škofijski pisarni. Navzoči so bili: Predsednik H. Sattner, dr. Mantuani, msgr. Steska, msgr. Dostal, dr. Kimovec, Premrl, dr. Dolinar in Pivk.

Svetnik Premrl poroča o orglarski šoli: Sprejetih je letos nanovo 11 kandidatov; vseh je 23. Šolnine plačujejo 50 Din mesečno; dva sta oproščena, trem se je šolnina znižala na 25 Din. Učitelji so isti, le mesto dr. Kimovca poučuje dr. Dolinar. Predlaga, naj se učiteljem plača honorar 600 Din od letne ure. Sprejeto. Cerkve pošiljajo dolžne prispevke neredno. Od vlade že več let nismo prejeli nobene podpore. Obljubil jo je za letos oblastni odbor in mestni magistrat.

Cerkveni Glasbenik ima okrog 800 plačujočih naročnikov. Letos je precej darov oz. prispevkov, približno 13.000 Din; največ je prispevala Jugoslovanska tiskarna, za kar se ji toplo zahvaljujemo.

Dr. Kimovec predlaga, naj bi se po možnosti upeljal v orglarsko šolo tudi pouk o godbi na pihala. Misliti bo treba tudi na nabavo še drugih orgel, ker ene ne zadostujejo. Poživiti bo treba tudi ljudsko petje po cerkvah.

Tozadevno predlaga Premrl, naj se naprosi Jugoslovanska knjigarna, da ponatisne njegovo »Ljudsko pesmarico«, ki je že pred več leti kot partitura popolnoma pošla.

Dr. Mantuani predlaga, naj se upelje v orglarsko šolo tudi praktičen pouk o lepem vedenju. Sklenjeno, da začne s poukom dr. Mantuani po novem letu z eno uro vsakih 14 dni.

Premrl predlaga, naj bi se odbor sestajal vsak mesec k seji. Prihodnja seja se bo vršila 15. decembra, kar se objavi v »Slovencu«.

ORGANISTOVSKÉ ZADEVE.

Poročilo o ustanovnem občnem zboru »Zveze organistov za Slovenijo«. Dne 26. oktobra se je vršil ustanovni občni zbor društva »Zveza organistov za Slovenijo« v Ljubljani. Ob 10 je bila v stolni cerkvi sv. maša, takoj po maši zborovanje pri »Košaku«. Poleg delegatov, poslanih od obeh društev organistov (mariborska in ljubljanska škofija) se je zborovanja udeležilo tudi nekaj drugih organistov, skupno 21.

Sklicatelj g. Zdešar je otvoril zborovanje, konstatiral sklepčnost, pozdravil navzoče ter nato poročal, kako je prišlo do ustanovitve »Zveze«. Nato je prešel na dnevni red:

1. Citanje in sprejetje pravil. Pravila so se soglasno sprejela.

2. Volitev odbora. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Predsednik Franc Klančnik, organist v Šmartnem ob Paki. Podpredsednik Peter Lipar, organist v Mengšu. Tajnik Viljem Kuntara, organist v Laškem. Blagajnik Ivan Zdešar, organist v Ljubljani. Preglednika računov: Jovan Vinko, organist na Dobrovi pri Ljubljani, in Lavrič Anton, pevovodja v Ljubljani. Razsodnik Stanko Premrl, stolni organist v Ljubljani.

3. Določitev članarine. Sklenilo se je, da vsako društvo organistov plača članarine letno 500 Din.

4. Razni predlogi in slučajnosti. Pri tej točki je prišlo v pretres veliko važnih zaved. O tem ne bomo danes natančneje poročali, pač pa bomo poročali

o vseh doseženih uspehih. Razpoloženje med zborovalci je bilo izvrstno, razmerje med kranjskimi in štajerskimi tovariši pristrčno.

Prvi važen korak je storjen, sedaj pa na resno in smotreno delo. Bog živi!

PRAVILA ZVEZE ORGANISTOV V SLOVENIJI.

I. Ime društva.

§ 1.

Društvo se imenuje »Zveza organistov v Sloveniji«. Svoj sedež ima v Ljubljani. Svoje delovanje razteza po ljubljanski in mariborski škofiji.

II. Namen društva.

§ 2.

Namen društva je:

- a) združiti vse slovenske organiste v enotno organizacijo,
- b) zastopati interese društvenih članov na zunaj,
- c) podpirati gmotne in kulturne interese društvenih članov.

III. Sredstva društva.

§ 3.

Društvo dosega svoj namen:

- a) s skupnimi zborovanji vseh članov,
- b) z izdajanjem zveznega glasila (»Cerkveni Glasbenik«),
- c) z vlogami na oblasti in druge juridične in fizične osebe,
- č) s pobiranjem članarine, daril in volil.

IV. Članstvo.

§ 4.

Člani morejo biti društva organistov v Sloveniji.

§ 5.

Člani so dolžni udeleževati se društvenih prireditev ter redno plačevati članarino. Imajo pa pravico uživati vse ugodnosti, ki jim jih nudijo društvena pravila. Višino članarine določa občni zbor.

V. Članstvo.

§ 6.

Društveni organi so:

1. občni zbor,
2. društveni odbor,
3. pregledniki,
4. razsodišče.

§ 7.

Občni zbor sestoji iz odposlancev včlanjenih društev. Vsako včlanjeno društvo odpošlje 10 odposlancev. Občni zbor je sklepčen, če je navzočih vsaj 10 odposlancev. Sklepa se z večino glasov. Za vsak sklep je potrebna nadpolovična večina glasov odposlancev. Redni občni zbor se sklicuje na dve leti.

§ 8.

Odbor obstoji iz štirih članov vseh društev:

- a) iz predsednika,
- b) iz podpredsednika,
- c) iz tajnika,
- č) iz blagajnika.

Voli se na občnem zboru. Pri enakosti glasov odločuje žreb.

Odbor je sklepčen, če so navzoči vsaj trije odborniki. Sklepa se z navadno večino.

Zvezo zastopa na zunaj in napram oblastvom predsednik, če je ta zadržan, pa podpredsednik.

Pravnoveljavne listine podpisuje predsednik skupno s tajnikom, v denarnih stvareh pa skupno z blagajnikom.

§ 9.

Dva preglednika voli občni zbor.

§ 10.

Razsodišče obstoji iz treh članov; enega voli društveni občni zbor, po enega imenuje vsaka stranka. Zoper odloke razsodišča ni priziva.

VI. Razdružitev.

§ 11.

V slučaju razdružitve upravlja društveno premoženje mariborski škofijski ordinariat, dokler se ne ustanovi nova zveza organistov v Sloveniji z enakim namenom.

§ 12.

Če se tako društvo v petih letih ne bi ustanovilo, razdeli se društveno premoženje med vdove in sirote organistov s posebnim ozirom na zapuščene vdove bivših članov. Pravico razdelitve ima knezoškofijski ordinariat v Mariboru.

V Ljubljani, dne 24. maja 1927.

U. br. 7754/2.

Sporazumno z velikim županom mariborske oblasti ne prepovedujem pričujočih pravil.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1927.

Po odredbi velikega župana ljubljanske oblasti:

Dr. Andrejka.

Lovro Hofner:

DUHOVNE VAJE ZA ORGANISTE.

Od 14. do 18. novembra so se vršile v »Domu« duhovne vaje za organiste, katere je vodil z veliko skrbjo in ljubeznijo preč. gosp. p. Viktor Kopatin D. J.

Udeležba je bila prav povoljna, bilo nas je 23, in sicer 19 iz ljubljanske, štirje pa iz lavantinske škofije. Čas z natančnim dnevnim redom in dobro porabljen sleherni uro nam je tako hitro, da prehitro minul. Prav dobro poskrbljeni v vseh ozirih smo se takoj vdomačili, ter bili kot srečna družina

z enim srcem in eno dušo. Bili so v resnici dnevi sreče, milosti in zveličanja. Ob krasnih, globoko občutenih govorih, smo se v nemali za krepostno in bogoljubno življenje, katero je našemu stanu tako neobhodno potrebno, črpali iz njih nove moči in poguma, da možato branimo pravice Kristusove, da delamo, molimo in trpimo za Kristusa in njegovo kraljestvo, da vztrajamo na poti, ki vodi v srečno in blaženo večnost.

Pri izredno lepi sklepni pobožnosti smo pod vodstvom tovariša Avguština Fabjana peli. Premajhna je bila kapela za naš mogočen zbor. — Ker smo vsi pristopili k »Apostolstvu mož«, smo po sv. obhajilu skupno molili »Zadoščenje«. Po slovesni zahvalnici smo pa odpeli še »Posvetitev presv. Srcu«.

Zadovoljni, mirni in veseli v svojih srcih, potolaženi, očiščeni in srečni v svojih dušah, smo po veselem in zabavnem razgovoru zapustili »Dom«, ter se razšli na svoja mesta, da prežeti in polni nove moči v svojem lepem poklicu služimo — Bogu.

Stroške so svojim organistom, ki so gmotno na nizki stopnji, plačali župni uradi, kar je zelo razveseljivo in hvale vredno.

Tovariši! Veliko apostolsko delo bomo vršili in na najlepši način se hvalnega izkazali, če za duhovne vaje napeljujemo in pridobimo tudi druge. Prilike za to imamo kot organisti dovolj.

Na svidenje prihodnje leto!

KONCERTNA POROČILA.

I. Koncerti v Ljubljani. — 4. oktobra se je vršil prvi koncert v novi sezoni. Koncertiral je zagrebški junaški tenorist, bivši član ljubljanske opere Marij Šimenc. Zapel je dve B. Ipavčevi pesmi, Lajovčevo Serenado, Gotovaca »Na nočišču« in arije: Foersterjevo iz Gorenjskega slavčka, eno Puccinijevo, eno Leoncavallovo, eno Bizetovo in eno Wagnerjevo. Novoga ni podal. Pevsko se mi zdi, da je nekoliko napredoval. — 14. oktobra je nastopil slavni češki goslač Jan Kubelik. Izvajal je svoj vijolinski koncert št. 4 v B-duru (Allegro appassionato, Quasi una Ballata in Rondo), zmerno moderno skladbo, polno domislekov, jasno v sestavi in dokaj učinkovito, Beethovno krasno Romanco v F-duru, Bachov Preludij samo za gosli, Saint-Saensovo izredno lepo Introdukcijo in Rondo capriccioso ter Paganinijeve težke variacije »I palpiti« in bravurni »Moto perpetuo«. Kubelika odlikuje resen, moški nastop, neverjetno velika tehnika in globoko pojmovanje proizvajanih skladb. Na klavirju ga je spremljal prof. E. Hajek. — 22. oktobra je koncertiralo zagrebško pevsko društvo »Kolo« in izvajalo pod vodstvom svojega pevovodje Srečka Kumarja dr. Božidar Širolov vokalni oratorij »Život i spomen slavnih učitelja svete braće Cirila i Metodija, apostola slovenskih«. Delo je zloženo na besedilo dr. Velimira Deželica ml. in sestoji iz uvoda in štirih delov: 1. U Solunu gradu, 2. U carevu gradu Bizantu, 3. kod Slavena, 4. U vječnomu gradu. Vse življenje svetih bratov gre v glavnih potezah mimo nas. Nastopajo solisti: dva basa in en tenor ter zbor, zdaj mešani, zdaj moški, zdaj ženski itd. v najrazličnejših skupinah bodisi sam, bodisi skupaj s solisti. Glasba je izrazito hrvatska, slog polifonski, resen, nekako arhaističen. Solo partije se gibljejo dostikrat v nekakem moderniziranem koralu, tudi zbori so večkrat preprosto recitativni. Vse pa je lepo spojeno in se čudovito preliva eno v drugo. Izvajanje je bilo na višku; zbor kakor tudi solisti (dr. Benković, Betetto, Križaj in Klasić) so bili izvrstni. Delo je povsem uspelo in napravilo silen vtis. — 14. novembra je bil koncert Zikove, primadone zagrebške opere in bivše primadone ljubljanske opere. Pela je Turandotovo arijo iz Puccinijeve opere »Turandot«; pesmi Josefoviča, Škerjanca, Lajovca, Dvořaka, Krička, Beethovna, Strauša, Debuisija, Duboisia in Manuela de Falla. Izborna podani koncert je obiskalo le malo občinstva. — 17. novembra je nastopil Zikov kvartet, ki je ravnokar dovršil jako uspelo turnejo po Južni Ameriki. Zikovci (Zika Rihard, Berger J., Černy Ladislav in Zika Ladislav)

tvorijo danes enega izmed najboljših svetovnih godalnih kvartetov. Njih igra je tehnično neoporečna, izredno enotna in ubrana, polna temperamenta, ki potegne za seboj. V Ljubljani so izvajali Ervin Schulhoffovih Pet komadov za godalni kvartet; nekako suito idealiziranih plesov (dunajski valček, serenada, slovaški ples, Tango milonga in tarantelo), izmed katerih so prvi trije pisani atonalno, nejasno in težko prebavljivo — skoro kot kakšne karikature — zadnja dva pa sta bolj užitna in dostopna. Tudi Škerjančeva Sonata da camera zložena v dveh stvkih (Vivace in Scherzo), se kakor Schulhoffov kvartet opira precej na razne današnje hipermoderniste: Hindemitha in Stravinskega, prinese pa vzlic temu marsikaj samosvojega, marsikak srečen domislek, je godalno kot tak spretno pisan, v celoti živahnega značaja in brezdvomno zanimiva skladba, ki bi pa kot srednji del rabila vsekako še mirni, s sedanjima deloma kontrastujoč stavek. Tudi se mi zdi ta glasba preveč umstvena, premalo pa iskrena ter občutena. — Za svojo osebo dam še vedno prednost Sukovemu kvartetu op. 11. v B-duru, ki je bil izvajan kot zadnja točka. Je sicer mladostno delo skladateljevo, pa kako nas prime, kako nam k srcu govori vsak izmed štirih stvkov. Posebno značilna in globoka se mi zdita Intermezzo v tempo di Marcia in Adagio. Prav zajemljivo in poučno je bilo primerjati Sukov kvartet, ki reže na globoko in udarja na notranje strune, dočim prva dva povečini hlepita bolj po zunanjih učinkih.

II. Koncerti drugod. 9. oktobra je bil koncert Pevske zveze v Radovljici. — 15. oktobra je ljubljansko glasbeno društvo »Sloga« koncertiralo v Ptuj. — 16. oktobra sta bila cerkvena koncerta v Kamniku, kjer je pel ljubljanski stolni pevski zbor, in na Vrhniki. — V Tržiču se je vršil pevski koncert. — V Celju je priredil koncertno matinejo zagrebški trio, ki ga tvorijo Karel Sancin kot goslač, Rudolf Matz kot čelist in pianistka Elvira Maršič. — 5. novembra je bil v Brežicah dobrodelni koncert krajevnega odbora Rdečega križa. — V Mariboru je isti dan koncertiralo zagrebško »Kolo«, 6. novembra pa v Celju. — V Trbovljah je bil isti dan koncert mladinskega pevskega zbora. — V Mariboru se je 15. novembra vršil v stolnici cerkven koncert, ki ga je priredilo Cecilijino društvo o priliki 70 letnice škofa dr. Andreja Karlina. Sodeloval je Stanko Premrl iz Ljubljane (orgle), mešani zbor Cec. društva in vojaški orkester, pomnožen s civilnimi godbeniki. Koncert, ki je lepo uspel, je vodil stolni kapelnik Janko Gašparič. — V mariborski kaznilnici so koncert priredili kaznjenci. — Zikov kvartet je začetkom novembra koncertiral v Kamniku. — 18. novembra se je v Mariboru vršil slavnostni koncert v korist fonda za postavitve spomenika kralju Petru. Izvajale so se Bernardova Fantazija za gosli solo in orkester, Bruchov violinski koncert v G-molu z orkestrom, Lisztova ogrska fantazija za klavir in orkester ter Čajkovskega VI. simfonija. St. Premrl.

DOPISI.

Vrhnika. Dne 16. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne se je v naši župni cerkvi o priliki 75 letnice njenega posvečenja vršil tretji cerkven koncert. Dokaj številno zasedene klopi so pričale o zanimanju občinstva za cerkveno glasbo. Da ni bilo več tujev, je bilo krivo slabo vreme, istočasno se vršech cerkven koncert v Kamniku in slaba železniška zveza. Koncert se je vršil pod vodstvom tukajšnjega organista g. A. Gruma, na orglah je pa igral skladatelj g. A. Jobst. Na sporedu je bilo 16 točk, ki so bile skrbno naštudirane in dovršeno izvajane. Najbolj sta ugajali Sattnerjeva »Marija, kako si lepac« in »Nikar od nas, Devica« iz Sattnerjevega oratorija »Assumptio«. Zbor, ki razpolaga z upoštevanja vrednim pevskim materialom, je točno sledil dirigentu. Dinamika je bila vzorna, najlepši je bil pp, dočim se je pri ff pogrešal krepak fundament-bas. Glede nastavljanja tonov bi si želeli vokale bolj temne, zamolkle, a je g. pevovodja ravno nasprotnega mnenja, da morajo biti vokali odprti, jasni. Res je, da občinstvo lažje razume besedilo, če se toni nastavljajo odprto, a pri tem trpi lepota tonov. Ton je veliko lepši, bolj polnodoneč in zaokrožen, če se nastavi temno;

če se nastavi odprto, je pa plitev, brezbarven (voix blanche). Ženski zbor je vsekakor boljši od moškega, vendar pa mešani zbor v celoti daleko nadkriljuje naše podeželske zборе in je upanje, da se z vztrajnim vežbanjem povzpne do zavidljive višine. Odlikovale so se zlasti vse tri sopranove solistke pri predzadnji točki (Humel: Jezus, sonce svete vere) in tudi bas bas-solist je pri Premrlu »Sem kakor oljka« pokazal prav lep napredek. Če bi imel v vseh registrih bolj izravnani glas, bi bil uspeh še lepši. Tudi tenor-solo v Naglerjevi velikonočni kantati bi bil sigurno boljši, če bi se bila ta točka odpela sredi programa, tako se je pa temu solistu kakor tudi celemu zboru proti koncu že poznala utrujenost. Sopran je v zadnjem akordu Kimovčeve »Raduj se, Kraljica nebeška« precej distoniral, ravnotako koncem Kimovčevega »Očenaša«. Dopravljeno so pa bile zapete Foersterjev ofertorij »Beata es«, Premrlova »Ave, Kraljica maja«, Cigaletova »Ave, tisočkrat ave«, že zgoraj omenjeni Sattnerjevi, Jobstova »Mariji, src kraljic«, Kimovčeva »Srce kraljevo«, Mavov »Svet« in Premrlova blagoslovna »Slavo večnemu zapeti«. S po eno pesmijo so bili zastopani skladatelji: dr. Mlinar-Cigale, Kogoj, Jobst, Hochreiter, Mav, Hummel in Nagler; z dvema skladbama dr. Kimovec; s tremi skladbami: Premrl in Sattner. Če bi bili zadnji dve skladbi, ki sta sicer zelo učinkoviti, a tujih skladateljev, odpadli, bi koncertu ne bilo prav nič škodilo — poldrugo uro trajajoč cerkven koncert je več kot dovolj. Zato je bilo tudi prav, da je odpadel govor, ki je bil namenjen med I. in II. delom sporeda. Če omenimo še, da nas agogika pri moderni Kogojevi »Večerni zvon«, ki je bila premonotono izvajana, ni zadovoljila, nam menda g. pevovodja ne bo zameril, saj zato je kritika, da se ugotove hibe. Kljub slabim, precej razglašenim orglam, je g. Jobst z velikim okusom spremljal zbor, le mestoma je bilo spremljevanje premočno. Zelo je učinkoval tudi njegov začetni preludij v plenu, ki ga je izvedel z veliko rutino. Pevskemu zboru in g. pevovodji, ki je že pri treh cerkvenih koncertih pokazal veliko spretnost v izvedbi koncertov, čestitamo k doseženemu uspehu, želeč, naj nadaljuje započeto delo in da še bolj nego doslej goji in izvaja dela našega cerkvenoglasbenega prvaka St. Premrla. Fr. Blažič.

Gorje. Ko sem nastopil pred petimi leti službo v Gorjah, sem dobil pač sporočilo, da so tu imeli vedno dobro petje, a zbor je bil čisto razbit. Nekaj mladih deklic, ki so imele veselje do petja — stare so vse z nekaj izjemami pustile petje — in par fantov, ki jim je bilo več za stvar, se mi je zaupalo in s temi sem začel, sprva sicer težko, a vedno bolj uspešno. Polagoma je zbor tudi po številu pridobil in danes šteje 30 sorazmerno čisto dobro razdeljenih glasov. Tudi moški in ženski zbor nastopi za spremembo.

Ko bi hotel naštetih vse pesmi, ki smo se jih v teh letih naučili, bi jih bilo lepo in častno število. Latinskih maš imamo šest. To so: koralna, Hladnikova S. Rosarij, Gruberjeva »Dominikal«, Sattnerjeva »Serafika«, znana Kempsterjeva in »S. Ludviks Messe«. Spremenljive mašne speve razen ofertorija navadno recitiram sam, a ofertorije rabimo iz zbirke Tresch. Tantum ergo in razne slovenske mašne, evharistične, Marijine in svetniške pojemo od vseh naših starejših do vseh modernih skladateljev današnjega časa in lahko rečem, da so nam starejše pesmi samo za spremembo, bolj ljubimo novejšo, izrazitejšo in zato lepšo pesem. Nekaj Marijinih pojemo tudi od tujih skladateljev.

Ker je pa ta zbor obenem tudi društveni zbor, ki prav uspešno goji lepo našo narodno in umetno pesem, za kar je pa treba veliko dobrih vaj, kar je pa v pretežno kmetškemu kraju težko, moramo imeti pač zavest, da se žrtvujemo zato, da Bogu z lepim petjem čast dajemo in upam, da nam bo vsem On obilen plačnik. V ta namen pomagaj sv. Cecilija, pevcev zavetnica!

Tone Bižal.

Sv. Jožef nad Celjem. G. urednik! Da se malo oglasim. — Nimamo svojih faranov. Vendar so nam častilci sv. Jožefa s prispevki pomagali napeljati v našo romarsko cerkev elektriko iz Fale. Odstranili smo »leščerbec«. Ob novi razsvetljavi smo pa tudi na koru nanovo zagoreli.

Omislili smo si po orglarskem mojstru g. Jenku meh na elektriko. Za celjski okraj je to novost. Radi velikega sapnega pritiska, 120 mm, smo se bali, da bo težava

z napeljavo. Pa se je še precej posrečilo. Motor z 1 HP stoji v levem zvoniku, ki ga zapira na kor dvoje vrat. Le po zvitem kanalu malo šumi, kar pa v cerkvi tudi v tišini skoro ni čuti. Šapa je zadostna in enakomerna. Plačali smo 7000 Din. Tok se odpre kar v igralniku.

Poleg cerkvenega zbora, o katerem sem že poročal, imamo pri nas tudi nekaj »ljudski zbor«. Stopile so skupaj pridne služkinje ter zapoje ob nedeljah in praznikih zjutraj pri sveti maši. Vodi jih naša cerkvena pevka Marička. (Cerkvenim pevkam ljudsko petje rado preseda!) Učijo se skrivaj v kaki sobici, ob ugodnem vremenu pa v gozdiču, sedè. Vse po posluhu iz »Venca«. Včasih kar malo umetno poskušajo. Čeprav ni vse pravilno, pa je pobožno in sad premišljevanja in samozataje. Mlajše tudi s tem pridobimo v dobro druščino.

Omenjena Marička je letos praznovala 25 letnico, odkar je naša pevka. Vztrajno in točno kot ura hodi iz mesta na hrib podnevi in ponoči v ledu in vročini. Bog ji bo že plačal.

Ko je septembra dekliška Marijina družba v Celju obhajal svojo 25 letnico, so pri polni dvorani Narodnega doma te naše »ljudske« pevke zapele malo bolj naučeno p. A. Hribarjevo: »Marijina sem hčica in mojo: »Dekle, dekle, kaj bo stabo!« Udarili smo jo brez not. (Znali so pa vse štiri glasove tudi že črički v gôrci.)

Večkrat mi pero sili v roko, da bi kaj zapisal o ljudskem petju. Po deželi se človek marsikaj nauči. Bojim se le, da bo vojska, če kaj sprožim. Samo eno naj podprem, ki jo je že v »Slovincu« nekdo sprožil.

Uvajanje ljudskega petja z enoglasjem se mi vedno bolj zdi zavoženo. To bi bila potvara naše pesmi, ki je vendar dobila svoj sloves radi večglasja. Ljudstvo si želi in tudi zmore polnosti harmonije. Praviijo, da je ljudska harmonizacija le banalna terca. To ni res. Poslušaj malo one srečne fare, kjer je tradicija ohranila stare Slomškove pesmi! Vsak glas posebe se ti bo zdel celotno zasnovan stavek brez ostrih robov.

Tudi ne bi ravnali modro, če bi velike glasovne dimenzije, ki jih zmore mešana množica v cerkvi, stiskali v ozke meje. Ali naj visoki soprani Slovenskih goric (pri sv. Antonu sem slišal peti v melodiji visoki dvakrat črtani »h«, pa mehko in lahko) in globoki alti raznih amazonk zarjave? Ne vem, čemu bi si krajšali klaviaturo, ki nam jo je Bog ustvaril?

Tudi to vsak lahko ve, da vsak najraje giblje svojo pesem v onem omejenem krogu, ki ga zlahka zmore. Preko teh mej ga težko spraviš. Za šolo pa vsak nima čase ali pa tudi ne volje. Naše enoglasne pesmi bi morale potem biti ali stlačene na nekaj skromnih intervalov, ali pa bi ne mogli vsi sodelovati.

Ko smo hodili leta 1923 v ljubljansko stolnico za »kvas« med ljudi k vaji v ljudskem petju, sta stali poleg mene dve, mislim, služkinji. V roki sta zvijali Vašo »zeleno« pesmarico. Ergo: dobra volja je bila. Peli naj bi vsi enoglasno št. 60. Dobro sta pritisnili k samospěvu nekaj drugi glas. Jaz, revež, navdušen za lepo enoglasno melodijo, sem pa od strani tiho spodbudil, naj skušata z nami peti napev, kar za menoj. Malo sta še tipali po svojih registrih. Končno pa eni omahne »zelenka« in tiho potoži prijateljici kapitulacijo: »Ježš, k tko debev poje!« Potem pa vse tiho je bilo. Tu imaš.

Pri nas pojemo ljudsko pri vsaki popoldanski pobožnosti. Naš repertoar seveda ni imeniten in bogat. Kar sem našel tlečega, sem razpihal in malo ocedil. Velja pa posebno pri ljudskem petju: repetitio mater studiorum — ponavljati je treba.

Na uho pa Vam povem, da je povsod nekaj nergačev, ki podirajo, kar mi duhovniki zidamo. Pa niso »SDS«.

Še eno: malo siten moram včasih biti. Ročno pojema petje, če le en mesec s prižnice ne podrezam. — Človek bi bil kmalu še v cerkvi »čink« len.

Srčno pozdravljam

Al. Mav, mis.

OGLASNIK ZA CERKVENO IN SVETNO GLASBO.

Dr. Fr. Kimovec: **Sree Kraljevo**, mešani zbor z orglami. To krepko skladbo, primerno za praznik Kristusa Kralja, pa tudi za druge slovesne prilike, ki je izšla v 7.-8. številki letošnjega Cerkvenega Glasbenika, je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani izdala v drugem natisu. Cena 1.50 Din.

A. I. Mav: **Božični šopek Jezusu**. Tretji natis popolnoma pošle zbirke priljubljenih božičnih pesmi. Izvod po 6 Din. Naročajo se v Misijonski hiši pri sv. Jožefu nad Celjem, Dobe se pa tudi po drugih misijonskih hišah oo. lazaristov.

V kratkem izidejo od Jos. Sicherla prirejeni razni starejši in deloma njegovi božični napevi. — Jugoslovanska knjigarna ponatisne St. Premrlovi božični »Le spic in »O ve lesene jaslice« v III. izdaji.

Josip Lavtižar: **Grof in opat**. Opereta v dveh dejanjih. Po narodni legendi priredil in uglasbil. Samozaložba. Rateče-Planica 1927. Z dovoljenjem ljubljanskega škofijstva 22. septembra 1927, šte. 3282. Vse pravice pridržane. Natisnila litografija Čemažar in drug v Ljubljani. Za pred kratkim izdano opereto »Mlada Breda« je skladatelj Lavtižar razveselil naše podeželske odre z novo vsebinsko zelo zajemljivo opereto, vzeto iz našega domačega življenja. V igri nastopa pet moških oseb: Krištof grof Lamberg, graščak v Begunjah na Gorenjskem (bas), Oswald, cistercijski opat v Stični (bariton), dva redovnika (tenor in bariton) in samostanski vratar (tenor) ter moški zbor. Glasba je kar moč lahka in preprosta.

Lucijan Marija Škerjanc: **Štiri klavirske skladbe**. Te ravnokar izišle skladbe skladatelja Škerjanca, profesorja na drž. konservatoriju v Ljubljani, je izdala tvrdka Gutmann na Dunaju. Slog precej modern in deloma težak, glasba lepa, sočna. Za koncertne svrhe primerna. St. Premrl.

NAŠI GLASBENI LISTI.

Pevce 1927, 9.-10. Prinaša življenjepis Ivana Laharnarja iz peresa Vinka Vodopivca in Dobroničev članek o obdelavi in harmonizaciji narodnih pesmi. Slede vesti o delovanju Pevske zveze, pevskih okrožij, iz koncertnega življenja, nove skladbe, iz glasbenih listov in razne vesti. Priloga prinaša tri Ant. Dobroničeve mešane zборе: »Nema dike«, »Teško travi« in »Gdje si sinoč bila?«.

Zbori 1927, 9.-10. Prinašajo na 16 straneh slovenske narodne pesmi: »Gor čez jezero«, harm. Matej Hubad, »Tri prleške«, harm. dr. Ant. Schwab, »Oj dobro jutro, mamica«, harm. Lud. Zepič, »Ena ptička priletela«, harm. Ciril Pregelj, »Narodna napitnica«, harm. Jos. Pavčič, »Ena ptička priletela«, harm. Zorko Prelovec in »Preizkušnja zvestobe« (stilizirana narodna pesem), zložil Emil Adamič. Harmonizacije posameznih pesmi so različne, od najbolj preproste harmonične do zelo umetno kontrapunktične. Vse so skrbno izdelane in so bogat prispevek k naši narodni pesmi. V glasbeno-knjževni prilogi so objavljene štiri pesmi pesnikov Kosovela, Strniše in Kapusa. Ant. Dobronič piše o reakciji, depresiji v našem glasbenem življenju, E. Adamič o slovenskih narodnih pesmih (pripombe h gori naštetim nar. pesmim), dr. Ant. Schwab piše o nagrobnici »Vigred se povrne« in ugotavlja, da je popolnoma posneta po nemški alpski narodni pesmi »Freund, ich bin zufrieden, geht wie es will« in ji odreka nagrobni značaj. Opisani so naši skladatelji oz. glasbeniki: Matej Hubad, Ciril Pregelj, Zorko Prelovec, dr. Anton Schwab in Ludovik Zepič. Slede poročila o pevskih društvih, glasbenih listih, novih skladbah in izdajah; operna in koncertna kronika, razno.

Jugoslovenski Mužičar, 1927, šte. 10. in šte. 11. prinašata vsaka po več izvrstnih člankov bodisi organizacijskega bodisi splošno glasbenega značaja. Omenjamo zlasti dr. Širolov članek o Josipu Štalcerju-Slovenskem, čigar več komornih in zborovskih skladb je založila tvrdka B. Schott's Söhne; in M. Bravničerjevo oceno S. Prokopfjeve opere »Zaljubljen v tri oranžec«, ki so jo s polnim uspehom uprizorili letos na ljubljanski operi.

Glazbeni Vjesnik, 1927, šte. 10. prinaša sliko dr. Božidara Širole, tri temeljite članke urednika dr. P. Markovaca o naših narodnih pesmih, o padanju intonacije pri zborih à capella, o vzrokih tega pojava in kako se to prepreči, in o premijeri Lujo Šafranek-Kavičeve narodne legendarne opere v treh dejanjih »Medvedgradska kraljica«, ki se je vršila v zagrebški operi 29. septembra 1927.

RAZNE VESTI.

Osebnosti. Prezvzvišeni gospod dr. Andrej Karlin, knezoškof lavantinski, je obhajal 15. novembra sedemdesetletnico. Ob tej priliki se mu je poleg lavantinske duhovščine poklonila mariborska katoliška Prosveta in se je vršil v stolnici cerkven koncert, pri katerem se je izvajal poleg drugih slavnostnih točk dr. Fr. Kimovčev, gospodu jubilarju posvečeni »Tebe Boga hvalimo«. Visokega g. jubilarja se tudi »Cerkveni Glasbenik« spominja kot nekdanjega urednika z najudanejšimi in najiskrenejšimi čestitkami: Naj Vsemogočni Presvetlega ohrani še mnogo let Cerkvi in narodu slovenskemu. — G. Fran Ferjančič, kanonik v Novem mestu, slovenski skladatelj in najmarljivejši sotrudnik našega lista, je obhajal 1. decembra šestdesetletnico. Najiskrenejše mu čestitamo k njegovemu slavlju in hvalimo Boga, da je dal slovenski cerkveni in svetni glasbi tako zmožnega, navdušenega in neumorno delavnega moža. Kar je storil g. kanonik Ferjančič zlasti za »Cerkveni Glasbenik« s svojimi izbornimi spisi, poročili in ocenami in kar še bo, naj mu Gospod Bog najobilneje poplača in ga ohrani še dalje pri najboljšem zdravju in židani volji. — G. Anton Lesjak, župnik in duh. svetnik v št. Jerneju, je praznoval 19. oktobra 25 letnico, odkar župnikuje v tej župniji. V kratkem izide njegova »Zgodovina šentjernejske fare«. G. jubilantu, ki je svoje dni stal v prvi vrsti naših cecilijancev, in se tudi še danes živo zanima za razvoj slovenske cerkvene glasbe, k njegovi 25 letnici prav iskreno čestitamo.

Umrla je v Ljubljani 21. novembra gdč. Frančiška Goršič, sestra pokojnega slavnega slovenskega orglarskega mojstra Franca Goršiča in bivša dolgoletna organizatorica v Trnovem v Ljubljani. Orglala je od svojega 16. leta dalje 28 let. Blagopokojnica je dosegla visoko starost 81 let. Še v starosti je rada zaigrala kako pesem ali kak preludij na lastne hišne orgle, delo njenega očeta Martina. Naj počiva v miru!

Orglarski mojster Franc Jenko v št. Vidu nad Ljubljano je dovršil prvo delo, orgle za katoliško cerkev v Belgradu. Več o njih prihodnjč.

Glasbeno društvo »Ljubljanac« je na letošnjem občnem zboru izvolilo za predsednika g. kanonika dr. Frančiška Kimovca.

Pevski zbor »Glasbene Matice« v Ljubljani priredi marca 1928 koncertno turnejo na Češkoslovaško.

Staroslovenski misal je dotiskan.

Zborovanje glasbenikov-nameščencev se je vršilo v Belgradu. Zborovalci so sklenili ustanoviti svojo organizacijo kot strokovno sekcijo »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije«. V vseh večjih krajih se ustanove krajevne sekcije, ki se nato združijo v enotno društvo. Pojasnila daje »Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije«, Zagreb, Gajeva ul. 32.

Slovenski skladatelj Slavko Osterc je letos dovršil kompozicijsko šolo praškega konservatorija. Na koncertu absolventov te šole so izvajali pesmi »Oh, zaljubljen sem« (osem anekdot Ch. Chaplina za glas in 11 solo instrumentov), godalni kvartet in štiri karikature za pikolo, klarinet in fagot. Njegove skladbe so bile zelo dobro sprejete. Osterc je v Pragi dovršil tudi tečaj četrttrenske glasbe in zložil več skladb tudi v tem sistemu. Začetkom letošnjega šolskega leta je dobil Osterc mesto učitelja kompozicije na drž. konservatoriju v Ljubljani.

V Pragi sta se vršila začetkom novembra dva koncerta jugoslovanske glasbe; 4. novembra je bil komorni koncert, 6. novembra simfonični. Zadnjega je dirigiral ljubljanski operni kapelnik Niko Štritof. Izvajala so se orkestralna dela Širole, Dobroniča, Stolcerja, Adamiča, Lajovca in Škerjanca. Dela je izvajala Češka Filharmonija,

Pri proslavi francosko-jugoslovanske prijateljske zveze v ljubljanski operi 21. novembra se je poleg francoske in jugoslovanske himne in nekaterih odlomkov francoskih opernih in dramskih del izvajala značilna, v francosko-narodnem duhu zložena slavnostna Bizetova uvertura »La Patrie«.

Izšle so ravnokar Stanko Premrlove Hvalnice nebeški Gospe, dvoglasne pesmi s harmonijem ali klavirjem na besedila Silvina Sardenka. Oceno priobčimo v prihodnji številki. Dobe se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in pri skladatelju. Cena 15 Din.

Izšle so ravnokar P. Hugolin Sattnerjeve tri Marijine pesmi za soli, mešani zbor in orgle. Cena 20 Din. Oceno priobčimo v prihodnjič.

Slavni koralist, benediktinec Dom André Mocquereau, eden izmed obnoviteljev tradicionalnega gregorijanskega koral, je obhajal letos 50letnico redovnih obljud. Naš list mu najiskreneje čestita.

Mesto svoječasnno žal prezgodaj preminulih dr. Gojmir Krekovich »Novih Akordov« prične v l. 1928. izhajati nov slovenski glasbeni list »Nova Muzika«. Urejeval jo bo skladatelj Emil Adamič.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

Neimenovan v Ljubljani 500 Din; msgr. Mihael Arko, dekan v Idriji, 152 Din; neimenovani izletniki na Vrhu pri sv. Treh kraljih, 103 Din; samostan oo. cistercijancev v Stični, 30 Din; Josip Brečko, regenschori v Osijeku, 25 Din; Franc Vavpetič, kaplan, Šenčur pri Kranju, 15 Din; po 10 Din: Ciril Kumar, sodni višji oficijal, Vič; župni urad, Koroška Bela; Josip Trafenik, Maribor; po 5 Din: Franc Plevelj, organist v Šmartnem pod Šmarno goro. — Vsem darovateljem izreka uprava najtoplejšo zahvalo in Bog povrni ter se priporoča še za nadaljnje prispevke.

DVA POPRAVKA.

Profesor Marko Bajuk sporoča, da na jubilejnem občnem zboru ni pozdravil Cec. društva v imenu »Ljubljanec«, kakor je »Cerkveni Glasbenik« poročal, temveč v imenu Društva učiteljev glasbe.

V zadnjem »Cerkvenem Glasbeniku« naj se na str. 177. v zadnjem odstavku na dveh mestih bere sličnost namesto sličnost.

NAŠE PRILOGE.

Današnji številki je priložena glasbena priloga (štiri strani) s sledečimi skladbami: Himna v čast sv. Stanislavu in Pesem v čast sv. Tereziki, zložil Stanko Premrl, ter Božična, harm. David Doktorič. Posamezni izvodi stanejo 1.50 Din.

TO IN ONO.

Na Veliki Šmaren 15. avgusta 1925 je bila v Kojsem v Goriških Brdih po slovesni sv. maši procesija. Pri sv. maši in procesiji je pela z zborom odlična operna pevkica gdč. Avgusta Pitamic. G. Srečko Kumar, ki je poročal o tej slovesnosti v »Goriški Straži« dne 22. avgusta 1925, je pripomnil: »Vsem tistim, ki znajo v glasbi komaj prvo začetno črko muzikalne abecede, pa že mislijo, da je za njih poniževalno, če bi v zboru peli, kličem: »Tu se špegalj, brumna duša!«

Zaključujemo jubilejni letnik »Cerkvenega Glasbenika«. »Tebe Boga hvalimo« kličemo s hvalnico, ki smo jo objavili kot glasbeno prilogo v jubilejni številki in jo zapeli pri slavnostni jubilejni sv. maši. Hvala najiskrenejša tudi vsem mnogoštevilnim sotrudnikom, ki so nas podpirali s članki, spisi, poročili, s slikami itd. Ravno tako gg. skladateljem, ki so prispevali za list skladbe. Posebno zahvalo smo dolžni g. dvornemu svetniku prof. dr. Josipu Mantuaniju, ki je z veliko skrbjo in natančnostjo sestavil kazalo vseh spisov, objavljenih v »Cerkv. Glasb.« od l. 1878.—1926. izvzemši glasbenih ocen, ki jih prinaša naš list v Oglasniku. Te bomo objavili ob kaki drugi priliki. Radi bi bili izdali tudi imenik vseh absolventov orglarske šole v Ljubljani od l. 1877. do 1927. z zraven spadajočimi podatki; pa radi pomanjkanja gmotnih sredstev tega žal nismo za enkrat mogli. Najtoplejše se istotako zahvaljujemo vsem našim dobrotnikom, ki so nam z večjimi ali manjšimi prispevki omogočili letošnji razmah našega lista. Kdor bi nam utegnil še kaj za list prispevati — ker do sedaj stroški še niso vsi poravnani — bi nam storil veliko uslugo.

V prihodnjem letu 1928. bomo skušali list obdržati v dosedanjem rednem obsegu, namreč po 32 strani vsako dvojno številko in prilogo po 4 do 8 strani.

Jako nam je žal, da še nismo mogli priobčiti obsežnejšega spisa o † Jakobu Aljažu. Gospod, ki ta spis pripravlja, nam ga je z gotovostjo obljubil za prvo številko prihodnjega letnika.

»Cerkveni Glasbenik« bo stal prihodnje leto za celo leto **40 Din**, za dijake 25 Din, za inozemstvo 50 Din. Prosimo cenjene naročnike, da nam naročnino za l. 1928. čim prej nakažejo in tudi vsak vsaj še enega novega naročnika pridobi.

Tiste naročnike, ki žele v letu 1928. dobivati po več posebnih glasbenih prilog, prosimo, naj nam to do konca t. l. natančno javijo.

V glasbeni prilogi bomo prihodnje leto prinašali svetniške pesmi in pesmi za razne praznike in prilike. Gg. skladatelje prosimo, naj nam kaj takih skladb pošljejo.

Hkrati z našim listom priporočamo vsem našim glasbenikom, organistom in pevovodjem, pevcem in pevkam izmed slovenskih glasbenih listov tudi »Pevca« in »Zbore«, izmed hrvatskih pa »Sv. Cecilijo«.

Vesele, blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto vošči vsem

Uredništvo in uprava »Cerkvenega Glasbenika«.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za Italijo 50 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravništvo: Pred škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj **Stanko Premrl** v Ljubljani. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani **Karel Ceč**.

